

হাতীগাঁও যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি (জে এফ এম চি)

কৃষ্ণাই কেন্দ্ৰীয় বনাঞ্চলিক, গোৱালপাৰা বন সংমণ্ডল
গোৱালপাৰা, অসম

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা (২০১৭-১৮ৰ পৰা ২০২৬-২৭ লৈ)

হাতীগাঁও যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি (JFMC)ৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত
সহায়কাৰী
অসম বন বিভাগ
আৰু

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট (কম্পেন্স', COMPELO)
[আই আই ই (IIE) আৰু আৰ জি ভি এন (RGVN)]

মে', ২০১৭

Approved

Divisional Forest Officer

সংক্ষিপ্ত শব্দৰ সম্পূৰ্ণ নামৰ তালিকা

সংক্ষিপ্ত	সম্পূৰ্ণ নাম
এ পি এফ বি চি (APFBC)	বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ অসম প্ৰকল্প (আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়'ডাইভাৰ্ছিটি কনজাৰভেচন)
এ এফ ডি (AFD)	এজেসি ফ্ৰেঞ্চাইজি ডি ডেভেলপমেণ্ট
বি পি এল (BPL)	দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ তলৰ (বিল' পভাৰ্টি লাইন)
কম্পেল' (COMPELO)	ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট কনছাল্টিং ছাৰ্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ'প্লেনিং এনহেনচিং লাইভলিহুড অপৰচুনিটিজ
ই পি এ (EPA)	প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী (এণ্টি পইণ্ট এক্টিভিটী)
জি আই এছ (GIS)	ভৌগোলিক তথ্য ব্যৱস্থা (জিঅ'গ্ৰাফিকেল ইনফৰ্মেচন ছিষ্টেম)
এইচ এ (Ha)	হেক্টৰ
আই আই ই (IIE)	ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অব্ এণ্ট্ৰ'প্ৰিনিঅ'ৰশ্বিপ)
জে এফ এম চি (JFMC)	যৌথ বন পৰিচালনা সমিতি (জইণ্ট ফৰেষ্ট মেনেজমেণ্ট কমিটী)
কে জি (Kg)	কিলোগ্ৰাম
কে এম (Km)	কিলোমিটাৰ
এন জি অ' (NGO)	অনা চৰকাৰী সংস্থা (ন'ন গভাৰ্নমেণ্টেল অৰ্গেনাইজেছন)
এন টি এফ পি (NTFP)	কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন (নন টিম্বাৰ ফৰেষ্ট প্ৰডিউচ)
পি ডি এছ (PDS)	ৰাজহুৱা বিতৰণ ব্যৱস্থা (পাব্লিক ডিষ্ট্ৰিবিউচন ছিষ্টেম)
পি আৰ এ (PRA)	অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰামীণ মূল্যায়ণ (পাৰ্টিচিপেটৰি ৰুৰেল এপ্ৰাইজেল)
আৰ এছ (Rs.)	ভাৰতীয় টকা (ইণ্ডিয়ান ৰুপিজ)
এছ এইচ জি (SHG)	আত্মসহায়ক গোট (ছেল্ফ হেল্প গ্ৰুপ)
ভি চি ডি চি (VCDC)	গাঁও সংসদ উন্নয়ন সমিতি (ভিলেজ কাউন্সিল ডেভেলপমেণ্ট কমিটী)

হাতীগাঁও যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি
গোৱালপাৰা বন সংমণ্ডল

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা ১০ বছৰৰ বাবে
জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা

সূচীপত্ৰ

ক্রমিক নং	শিৰোনাম	পৃষ্ঠা নং
১	ভূমিকা	১
২	গাঁৱৰ আৰ্থ-সামাজিক ৰূপৰেখা	২-৬
৩	জীৱিকাৰ সুবিধা বিশ্লেষণ	৬-১১
৪	জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা	১১
৫	বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা	১২-২২
৬	পৰিশিষ্টৰ তালিকা — জীৱিকা সৃষ্টি কাৰ্যসূচীৰ বাবে চিহ্নিত কৰা হিতাধিকাৰীৰ তালিকা ১। চিলাই	২৪-৪৮

<p>প্রকল্পটোৰ সম্পৰ্কে</p>	<p>অসম বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প (আছাম প্ৰজেক্ট অন বায়'ডাইভাৰ্ছিটি কনজাৰভেচন)ৰ (এ পি এফ বি চি) উদ্দেশ্য হৈছে— নিৰ্দিষ্ট এলেকাৰ বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল সম্প্ৰদায়সমূহৰ অংশগ্ৰহণ আৰু বনজ আৰু বনজবহিৰ্ভূত স্থিতিশীল ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে তেওঁলোকৰ জীৱিকা সুনিশ্চিত কৰিবলৈ বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰাৰ লগতে বহুমুখী সুসংহত পৰিকল্পনাৰ দ্বাৰা অসমত স্থিতিশীল বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ আৰু পৰিচালনাৰ ব্যৱস্থা কৰা। প্ৰকল্পটোৰ লক্ষ্য হৈছে— 'বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল সম্প্ৰদায়সমূহৰ সহযোগত তেওঁলোকৰ জীৱিকা আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্যৰ সংৰক্ষণ আৰু স্থিতিশীল ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে বনাঞ্চল সংৰক্ষণ আৰু পৰিবেশতন্ত্ৰক পুনৰুদ্ধাৰ কৰা।'</p> <p>উপৰ্যুক্ত প্ৰকল্পলৈ বিত্তীয় সাহায্য আগবঢ়াইছে এজেণ্ডা ফ্ৰান্স ডি ডেভেলপমেণ্ট (এফ ডি) অৰ্থাৎ ফ্ৰেঞ্চ ডেভেলপমেণ্ট এজেণ্ডা। অসম চৰকাৰেও সহযোগী হিচাপে আৰ্থিক অনুদান আগবঢ়াইছে। প্ৰকল্পটোৰ পৰিকল্পনা, ৰূপায়ণ, পৰ্যবেক্ষণ, সমন্বয় আৰু ব্যৱস্থাপনাসহ সকলো কামৰ দায়িত্বত আছে আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়'ডাইভাৰ্ছিটি কনজাৰভেচন ছোচাইটি।</p>
<p>ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন</p>	<p>বজাৰৰ সম্ভাৱনীয়তাভিত্তিক মূল্য সংযোজনৰ জৰিয়তে জীৱিকাৰ কাম-কাজ উন্নত কৰিবলৈ প্ৰকল্পটোত উদ্যোগমূলক বিকাশ, উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ জৰিয়তে মূল্য সংযোজন আৰু বিপণনৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া হৈছে। জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ লগে লগে বনজ সম্পদ ওপৰত বৃদ্ধি পোৱা হেঁচাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত এনে পদক্ষেপ জৰুৰী হৈ পৰিছে। বজাৰ সম্ভাৱনীয়তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি বৰ্তমানে উপলব্ধ বনজ আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সামগ্ৰী আৰু সেৱাসমূহত মূল্য সংযোজনৰ উপায় উদ্ভাৱন কৰাটো প্ৰয়োজন হৈ পৰিছে। তদুপৰি, বনাঞ্চলভিত্তিক জীৱিকাৰ বাহিৰে জীৱিকাৰ অন্য পথ বিচাৰি উলিওৱা আৰু দক্ষতা বিকাশ পদক্ষেপৰ জৰিয়তে সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সক্ষমতা বৃদ্ধি কৰাও দৰকাৰ।</p> <p>প্ৰকল্পটোৰ অধীনত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়নৰ কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণৰ বাবে ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অব এণ্টাৰপ্ৰিনিয়ৰশ্বিপ, আই আই ই), গুৱাহাটী আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি (আৰ জি ভি এন) আৰু 'চেণ্টাৰ ফৰ মাইক্ৰ'ফাইনেস এণ্ড লাইভলিহুড' (চি এম এল)ক লৈ এখন সমিতি গঠন কৰা হৈছে। এই সমিতিখনৰ নাম দিয়া হৈছে— ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট (কনছাল্টিং ছাৰ্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ'প্লেনিং এনহেল্পিং লাইভলিহুড অপচুৰ্ণিটিজ)' চমুকৈ কম্পেল'।</p> <p>প্ৰকল্পটোৰ নিৰ্দেশনা মতে এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে 'গাঁও আৰু বন বিভাগৰ বিভিন্ন অভিযান আৰু বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল সদস্যক জীৱিকাৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰা আৰু স্থিতিশীল বন ব্যৱস্থাপনাক এক প্ৰসাৰিত লক্ষ্য হিচাপে গণ্য কৰা।' বন উন্নয়ন আৰু জীৱিকা উন্নয়ন উভয় লক্ষ্যকে এই প্ৰকল্পত সামৰি লোৱা হৈছে।</p>
<p>হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা</p>	<p>অসমৰ গোৱালপাৰা জিলাত অৱস্থিত হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা এই নথিত প্ৰকাশ কৰা হৈছে। এই হাতীগাঁও জে এফ এম চি গোৱালপাৰা বন সংমণ্ডল প্ৰশাসনৰ অধীনস্থ। সম্প্ৰদায়ৰ ৰূপৰেখা পৰৱৰ্তী শাখাত দিয়া হৈছে।</p> <p>বৰ্তমান ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা সম্প্ৰদায়ৰ পুৰুষ আৰু মহিলাসহ সকলো সদস্যৰ অংশগ্ৰহণৰ জৰিয়তে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। ২০১৭ চনৰ এপ্ৰিল মাহত গুৱাহাটীৰ ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠা (আই আই ই)ৰ বিষয়া আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰামীণ মূল্যায়নৰ ফল হিচাপে এই নথি প্ৰস্তুত হৈছে। প্ৰকল্প নিৰ্দেশিকাৰ ভিত্তিত চি এম এলৰ দ্বাৰা ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা যুগুতোৱা হৈছে।</p>

২। গাঁৱৰ আৰ্থ-সামাজিক বিৱৰণ

<p>অৱস্থিতি</p>	<p>কৃষ্ণাই সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ সীমাত অৱস্থিত হাতীগাঁৱত বাস কৰা বৰ্তমানৰ সম্প্ৰদায়সমূহক সামৰি এই যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি (জে এফ এম চি) গঠন কৰা হৈছে। উপৰোক্ত জে এফ এম চিয়ে আঙুৰা এলেকা অসমৰ গোৱালপাৰা জিলাৰ হাতীগাঁও ৰাজহ চক্ৰৰ অন্তৰ্গত।</p> <p>পৰিশিষ্ট-১-ত গাঁৱৰ মানচিত্ৰ দিয়া হৈছে।</p>																						
<p>মূল তথ্য</p>	<p>জে এফ এম চিৰ মূল তথ্য তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।</p> <p style="text-align: center;">তালিকা-ক : জে এফ এম চিৰ মূল তথ্য</p> <table border="1" data-bbox="523 651 1390 1451"> <tr> <td>জে এফ এম চিৰ নাম</td> <td>হাতীগাঁও</td> </tr> <tr> <td>বসতি</td> <td>ৰাভা সম্প্ৰদায়</td> </tr> <tr> <td>ৰাজহ গাঁও</td> <td>হাতীগাঁও</td> </tr> <tr> <td>গাঁও পঞ্চায়ত/ভি চি ডি চি</td> <td>বাদাহাপুৰ গাঁও পঞ্চায়ত</td> </tr> <tr> <td>ৰাজহ চক্ৰ</td> <td>বালিজানা</td> </tr> <tr> <td>জিলা</td> <td>গোৱালপাৰা</td> </tr> <tr> <td>বন সংমণ্ডল</td> <td>গোৱালপাৰা</td> </tr> <tr> <td>বন আঞ্চলিক</td> <td>কৃষ্ণাই</td> </tr> <tr> <td>বন লাট</td> <td>বাদাহাপুৰ</td> </tr> <tr> <td>গঠনৰ বছৰ</td> <td>২০০৪-০৫</td> </tr> <tr> <td>জে এফ এম চিৰ চাৰিসীমা</td> <td>উত্তৰ : ৱাটেহগিৰি পূব : হাতীগাঁও পশ্চিম : কেতেকীবাৰী দক্ষিণ : মেঘালয় পাহাৰ উত্তৰ : ২৫°৫৯'০"-২৬°০'০" পূব : ৯০°৩০'০"-৯০°৩১'৩০"</td> </tr> </table> <p>উৎস : জে এফ এম চিৰ তথ্য</p>	জে এফ এম চিৰ নাম	হাতীগাঁও	বসতি	ৰাভা সম্প্ৰদায়	ৰাজহ গাঁও	হাতীগাঁও	গাঁও পঞ্চায়ত/ভি চি ডি চি	বাদাহাপুৰ গাঁও পঞ্চায়ত	ৰাজহ চক্ৰ	বালিজানা	জিলা	গোৱালপাৰা	বন সংমণ্ডল	গোৱালপাৰা	বন আঞ্চলিক	কৃষ্ণাই	বন লাট	বাদাহাপুৰ	গঠনৰ বছৰ	২০০৪-০৫	জে এফ এম চিৰ চাৰিসীমা	উত্তৰ : ৱাটেহগিৰি পূব : হাতীগাঁও পশ্চিম : কেতেকীবাৰী দক্ষিণ : মেঘালয় পাহাৰ উত্তৰ : ২৫°৫৯'০"-২৬°০'০" পূব : ৯০°৩০'০"-৯০°৩১'৩০"
জে এফ এম চিৰ নাম	হাতীগাঁও																						
বসতি	ৰাভা সম্প্ৰদায়																						
ৰাজহ গাঁও	হাতীগাঁও																						
গাঁও পঞ্চায়ত/ভি চি ডি চি	বাদাহাপুৰ গাঁও পঞ্চায়ত																						
ৰাজহ চক্ৰ	বালিজানা																						
জিলা	গোৱালপাৰা																						
বন সংমণ্ডল	গোৱালপাৰা																						
বন আঞ্চলিক	কৃষ্ণাই																						
বন লাট	বাদাহাপুৰ																						
গঠনৰ বছৰ	২০০৪-০৫																						
জে এফ এম চিৰ চাৰিসীমা	উত্তৰ : ৱাটেহগিৰি পূব : হাতীগাঁও পশ্চিম : কেতেকীবাৰী দক্ষিণ : মেঘালয় পাহাৰ উত্তৰ : ২৫°৫৯'০"-২৬°০'০" পূব : ৯০°৩০'০"-৯০°৩১'৩০"																						
<p>কাৰ্যকৰী আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ</p>	<p>জে এফ এম চিৰ কাৰ্যকৰী আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ তলৰ তালিকাত দিয়া হ'ল।</p> <p style="text-align: center;">তালিকা-খ : কাৰ্যকৰী আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ</p> <table border="1" data-bbox="515 1653 1382 1951"> <tr> <td>সভাপতিৰ নাম</td> <td>ৰথীন ৰাভা (৯৮৫৪৭৭৮৩৬৯)</td> </tr> <tr> <td>সদস্য সচিবৰ নাম</td> <td>প্ৰদীপ বৰুৱা</td> </tr> <tr> <td>কোষাধ্যক্ষৰ নাম</td> <td>কমল ৰাভা</td> </tr> <tr> <td>কাৰ্যকৰী সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা</td> <td>১১ (পুৰুষ : ১০, মহিলা : ১)</td> </tr> <tr> <td>সাধাৰণ সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা</td> <td>২৭৬ (প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ এগৰাকীকৈ পুৰুষ-মহিলা)</td> </tr> </table> <p>উৎস : জে এফ এম চিৰ নথি।</p>	সভাপতিৰ নাম	ৰথীন ৰাভা (৯৮৫৪৭৭৮৩৬৯)	সদস্য সচিবৰ নাম	প্ৰদীপ বৰুৱা	কোষাধ্যক্ষৰ নাম	কমল ৰাভা	কাৰ্যকৰী সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	১১ (পুৰুষ : ১০, মহিলা : ১)	সাধাৰণ সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	২৭৬ (প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ এগৰাকীকৈ পুৰুষ-মহিলা)												
সভাপতিৰ নাম	ৰথীন ৰাভা (৯৮৫৪৭৭৮৩৬৯)																						
সদস্য সচিবৰ নাম	প্ৰদীপ বৰুৱা																						
কোষাধ্যক্ষৰ নাম	কমল ৰাভা																						
কাৰ্যকৰী সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	১১ (পুৰুষ : ১০, মহিলা : ১)																						
সাধাৰণ সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	২৭৬ (প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ এগৰাকীকৈ পুৰুষ-মহিলা)																						

<p>পৰিয়াল আৰু জনসংখ্যা গাঁথনি</p>	<p>পি আৰ এ আৰু প্ৰশ্নোত্তৰ কালত লাভ কৰা প্ৰাথমিক তথ্যমতে, গাঁৱৰ মুঠ পৰিয়ালৰ সংখ্যা ২৭৬।</p> <p>তথ্য : ১ তালিকা-২ত এই সংক্ৰান্তত অধিক তথ্য দিয়া হৈছে।</p> <p>ইয়াৰ পৰা এইটো পোৱা যায় যে :</p> <p>১। পৰিয়ালৰ গড় সদস্য সংখ্যা ৬</p> <table border="1" data-bbox="515 450 1393 636"> <thead> <tr> <th>গাঁও</th> <th colspan="2">পুৰুষ</th> <th colspan="2">মহিলা</th> <th>মুঠ</th> </tr> <tr> <td></td> <th>প্ৰাপ্তবয়স্ক</th> <th>শিশু</th> <th>প্ৰাপ্তবয়স্ক</th> <th>শিশু</th> <td></td> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>হাতীগাঁও</td> <td>৪৯৪</td> <td>৩৫০</td> <td>৫৬৭</td> <td>৪৪৫</td> <td>১৮৫৬</td> </tr> </tbody> </table>	গাঁও	পুৰুষ		মহিলা		মুঠ		প্ৰাপ্তবয়স্ক	শিশু	প্ৰাপ্তবয়স্ক	শিশু		হাতীগাঁও	৪৯৪	৩৫০	৫৬৭	৪৪৫	১৮৫৬
গাঁও	পুৰুষ		মহিলা		মুঠ														
	প্ৰাপ্তবয়স্ক	শিশু	প্ৰাপ্তবয়স্ক	শিশু															
হাতীগাঁও	৪৯৪	৩৫০	৫৬৭	৪৪৫	১৮৫৬														
<p>শিক্ষা আৰু দক্ষতা বিকাশ</p>	<p>জনসংখ্যাৰ প্ৰায় ৫৫.৯ শতাংশত সাক্ষৰ। ইয়াৰে ৯০.৪ শতাংশই প্ৰাথমিক শিক্ষা সমাপ্ত কৰাৰ বিপৰীতে প্ৰায় ৫.০৩ শতাংশই মাধ্যমিক পৰ্যায়ৰ শিক্ষা লাভ কৰিছে আৰু ০.৮৬ শতাংশ স্নাতক।</p> <p>ইয়াত দুখন চৰকাৰী প্ৰাথমিক বিদ্যালয় আছে। জে এফ এম চি এলেকাত এখন এম ই আৰু এখন হাইস্কুল আছে। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে কলেজীয়া শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিবৰ বাবে প্ৰায় ৩৩ কিঃমিঃ আৰু ২১ কিঃমিঃ দূৰত্বৰ গোৱালপাৰা আৰু কৃষ্ণাইলৈ যাবলগীয়া হয়।</p> <table border="1" data-bbox="523 1014 1345 1133"> <thead> <tr> <th>গাঁও</th> <th>প্ৰাথমিক</th> <th>মাধ্যমিক</th> <th>স্নাতক</th> <th>মুঠ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>হাতীগাঁও</td> <td>৯৭৩</td> <td>৫৫</td> <td>৯</td> <td>১০৩৭</td> </tr> </tbody> </table>	গাঁও	প্ৰাথমিক	মাধ্যমিক	স্নাতক	মুঠ	হাতীগাঁও	৯৭৩	৫৫	৯	১০৩৭								
গাঁও	প্ৰাথমিক	মাধ্যমিক	স্নাতক	মুঠ															
হাতীগাঁও	৯৭৩	৫৫	৯	১০৩৭															
<p>ভূমি</p>	<p>প্ৰকল্প এলেকাৰ মাটিৰ প্ৰকাৰ হ'ল মূলতঃ নৈয়ে পলস পেলোৱা আৰু ইয়াত আছে বালিমিশ্ৰিত বোকা, বালিঅঁহীয়া আৰু বোকা মাটি। আৰু সমতল ভূমি (সাৰুৱা মাটি)</p> <p>মাটি বৰ সাৰুৱা। বনাঞ্চলৰ শাল থকা অঞ্চলসমূহ অতি সাৰুৱা ভূমি।</p>																		
<p>পানী</p>	<p>বনাঞ্চলত বহু সংখ্যক নলা আৰু প্ৰাকৃতিক জান-জুৰি উপলব্ধ। পানীৰ পৰ্যাপ্ত তুলনামূলকভাৱে উচ্চ। ইয়াত এটা জুৰি আৰু আৰু ৰংখাঁতী (এক নং জিনাৰি) নামৰ এখন নদী আছে।</p>																		
<p>বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য</p>	<p>স্থানীয় বনাঞ্চল বিস্তৃতভাৱে আৰ্দ্ৰ ট্ৰপিকেল ছিৰেল প্ৰকাৰৰ অন্তৰ্গত আৰ্দ্ৰ সমতলীয় শাল প্ৰকাৰৰ শ্ৰেণীভুক্ত। মুখ্য উদ্ভিদ প্ৰজাতিসমূহ হ'ল শাল, চেগুণ, গমাৰি (গমেলিনা আৰ্বোৰিয়া), আজাৰ, ভেঙ্কৰ, অৰ্জুন (টোৰ্নেলিয়া অৰ্জুনা), ঘোঁৰানিম আদি। বনাঞ্চলৰ পৰা উচ্চ মাত্ৰাত এন টি এফ পি যেনে শাক-পাচলি, ঔষধি উদ্ভিদ, বাঁহ, খেৰ আদি উৎপাদন কৰিব পাৰি।</p>																		
<p>ভূমি ব্যৱহাৰৰ ধৰণ</p>	<p>গাঁৱৰ ভূমি ব্যৱহাৰৰ ধৰণ পৰিশিষ্ট-২ত দিয়া হৈছে। এই পৰিশিষ্ট অনুসৰি গাঁৱৰ ভূমি ব্যৱহাৰৰ নিম্নোক্ত ধৰণ দেখা গৈছে :</p> <p>জে এফ এম চি বৃক্ষৰোপিত এলেকা : ৯.৩৪%</p> <p>গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা মিশ্ৰিত ৰোপণ : ১৮.১৭%</p>																		

	<p>ধাননি পথাৰ : ৩৭.০২%</p> <p>পথ : ১.৭৩%</p> <p>বাসস্থান এলেকা : ৩১.৬০%</p> <p>জান-জুৰি : ২.১৪%</p> <p>মুঠ এলেকা : ২৬০.১২ হেক্টৰ</p>
ভূমি মালিকানা	<p>প্রতিটো পৰিয়ালৰ ভূমি ধাৰণৰ ধৰণ নথি-(I)ৰ তালিকা-৩ত উল্লেখ কৰা হৈছে। এই তালিকাৰ পৰা তলৰ তথ্যসমূহ পোৱা যায় :</p> <ul style="list-style-type: none"> * ভূমিহীন পৰিয়াল ৬% * উপাস্ত কৃষক ৬৪% * ক্ষুদ্ৰ কৃষক ৩০% * ধনী শ্ৰেণীৰ কোনো পৰিয়াল নাই
পশুধন	<p>গাঁওখনত পশুধনৰ মুঠ সংখ্যা ৮০২টা। পৰিয়ালসমূহে প্ৰতিপালন কৰা ঘাই ঘাই পশুধন হৈছে :</p> <ul style="list-style-type: none"> * গাইগৰু : ৫৪৬ * ছাগলী : ৪০ * গাহৰি : ২১৬ <p>উপৰোক্ত বিষয়ত বিতংভাৱে তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৪ত উল্লেখ কৰা হৈছে।</p>
গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থা	<p>যিকোনো জনগোষ্ঠীৰ বাবে মৌলিক আন্তঃগাঁথনিৰ পৰ্যাপ্ততাই জীৱিকাৰ স্থিতিশীল উপায়ৰ উন্নয়নত সহায় কৰে। গাঁৱত আন্তঃগাঁথনিৰ বৰ্তমানৰ অৱস্থা সন্তোষজনক নহয়। গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনিৰ বৰ্তমান অৱস্থা সম্পৰ্কে বিতংভাৱে তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৫ত উল্লেখ কৰা হৈছে।</p> <p>বাস্তৱিক আন্তঃগাঁথনি : জে এফ এম চি এলেকাৰ মাজেৰে এটা পি ডব্লিউ বাস্তা ৩৭নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথ (বলবলা বজাৰ)ৰ পৰা মেঘালয় সীমান্তলৈ গৈছে। এই পথটো গাঁবাসীয়ে জিলাখনৰ বাকী অঞ্চলৰ লগত যোগাযোগৰ মাধ্যম হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে। বাস্তাটোৰ দৈৰ্ঘ্য ১২ কিঃমিঃৰ ভিতৰত। বৰ্তমান বাকী পথসমূহ কেঁচা।</p> <p>শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্য সেৱা : শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠান যেনে বিদ্যালয়-মহাবিদ্যালয় জে এফ এম চিৰ ভিতৰত অৱস্থিত আৰু গাঁওবাসীৰ বাবে সহজতে উপলব্ধ। ৰাজহুৱা স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ গাঁৱৰ ভিতৰত অৱস্থিত যদিও স্বাস্থ্য সুবিধা সন্তোষজনক নহয়। এটা উপ-কেন্দ্ৰ জে এফ এম চিৰ পৰা ৭ কিঃমিঃ দূৰৈত মেঘাদুপত অৱস্থিত। জে এফ এম চি এলেকাত পশু চিকিৎসা সেৱা উপলব্ধ নহয়। নিকটৱৰ্তী হ'ল বোধাপুৰ।</p> <p>চৰকাৰী কাৰ্যালয় : কেইটামান চৰকাৰী কাৰ্যালয় (যেনে আৰক্ষী থানা, ভিচিডিচি, বন লাট কাৰ্যালয় আদি) গাঁৱৰ ভিতৰত অৱস্থিত। ৰাজহ চক্ৰ কাৰ্যালয় ২৬ কিঃমিঃ দূৰত্বত অৱস্থিত।</p> <p>বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান : বেংকৰ দৰে বিত্তীয় সুবিধা গাঁৱৰ পৰা ৭ কিলোমিটাৰ দূৰৈত অৱস্থিত। ডাকঘৰ গাঁৱৰ ভিতৰতে অৱস্থিত।</p>

<p>কৃষিশস্য</p>	<p>গাঁৱত উৎপাদিত কৃষিজাত শস্যৰ বিতং তথ্য নথি-(I)ৰ তালিকা-৬ত দিয়া হৈছে। গাঁৱত উৎপাদিত মূল শস্যসমূহ তলত দিয়া ধৰণৰ : খাৰিফ শস্য : শালি, ধান, য়াম বৰিশস্য : শাক-পাচলি পাচলি/ফল : কল, নাৰিকল, জাতিলাউ, ৰঙালাউ, তিতা কেৰেলা আদি। অন্যান্য : বাঁহ, মাটিকঁঠাল আদি।</p>
<p>শস্য উৎপাদনৰ বিৱৰণ</p>	<p>গাঁৱত শস্যৰ উৎপাদন আৰু তাৰ পৰিমাণ নথি-(I)ৰ তালিকা-৭ত উল্লেখ কৰা হৈছে। বেছিসংখ্যক পৰিয়ালেই ধানখেতি আৰু সৰিয়হ উৎপাদনৰ লগত জড়িত। উৎপাদন আৰু উৎপাদন হাৰ তলত দিয়া হ'ল :</p>
<p>পশুখাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা</p>	<p>ধান : উৎপাদন ৭৫০ কুইণ্টল; উৎপাদন হাৰ ১৮ কুইণ্টল প্ৰতি হেক্টৰ। গাঁওখনত পশুখাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা নথি-(I)ৰ তালিকা-৮ত উল্লেখ কৰা হৈছে। এই তথ্যৰ পৰা দেখা যায় গাঁৱৰ পশুখাদ্যৰ প্ৰধান উৎসবোৰ নিম্নৰূপ : * শস্যৰ অৱশিষ্টাংশ * বনাঞ্চলৰ পশুচাৰণ * পৰিয়ালৰ পেলনীয়া বস্তু * সেউজ খাদ্য</p>
<p>বজাৰ</p>	<p>গাঁৱৰ পৰা বিভিন্ন বজাৰৰ দূৰত্ব নথি-(I)ৰ তালিকা-৯ত উল্লেখ কৰা হৈছে। সম্প্ৰদায়ে ব্যৱহাৰ কৰা প্ৰধান বজাৰসমূহ আৰু জে এফ এম চিৰ পৰা দূৰত্ব তলত উল্লেখ কৰা হ'ল : * গেলামাল/সুলভ মূল্যৰ দোকান : হাতীগাঁও, গাঁৱৰ ভিতৰত * সাপ্তাহিক/অৰ্ধ-সাপ্তাহিক বজাৰ : হাতীগাঁও, গাঁৱৰ ভিতৰত</p>
<p>জল সম্পদ</p>	<p>নথি-(I)ৰ তালিকা-১০ত জলসম্পদৰ তথ্য দিয়া হৈছে। পানীৰ প্ৰধান উৎসবোৰ আৰু পানীৰ পৰ্যাপ্ততা নিম্নৰূপ : * কেঁচা কুঁৱা : পানীৰ পৰ্যাপ্ততা ঋতুকালীন</p>
<p>শক্তিৰ ব্যৱহাৰ</p>	<p>গাঁওখনত শক্তিৰ ঘাই ঘাই উৎসবোৰ নথি-(I)ৰ তালিকা-১১ত দেখুওৱা হৈছে। তালিকাত উল্লিখিত তথ্য নিম্নৰূপ : ক) কাঠখৰি : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ১০০ শতাংশ, উৎস : বনাঞ্চল খ) কেৰাচিন : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ৪০ শতাংশ, উৎস : মুকলি বজাৰ আৰু ৰাজহুৱা বিতৰণ ব্যৱস্থা</p>

<p>আর্থ-সামাজিক স্থিতি</p>	<p>সামাজিক গাঁথনি : গাঁৱৰ বাসিন্দাসকল জনজাতি শ্ৰেণীৰ। সমাজত সামগ্ৰিকভাৱে গভীৰ জাত-পাতৰ বিভাজন নাই। মহিলাসকলৰ অৱস্থা সন্তোষজনক। অৰ্থনৈতিক অৱস্থা : গাঁওবাসীৰ প্ৰায় ৬২.৫০ শতাংশৰে উপাৰ্জনৰ মূল উৎস হ'ল দিন মজদুৰি (লোকসকল গোৱালপাৰা, ধুবুৰীলৈ দিন হাজিৰা কৰিবলৈ যায়)। মাত্ৰ কিছুসংখ্যকহে চাকৰি ক্ষেত্ৰত জড়িত। এওঁলোক শিক্ষক, স্বাস্থ্য বিভাগ, প্ৰতিৰক্ষা বিভাগ আদিত নিয়োজিত। অনা-কৃষি ক্ষেত্ৰৰ ভিতৰত কাঠমিস্ত্ৰী, ৰাজমিস্ত্ৰী, চিলাই, ব্যৱসায়, পশুপালন আদিত ৪৫.৮৩ শতাংশ জড়িত হৈ আছে।</p>
<p>মানচিত্ৰ</p>	<p>অংশগ্ৰহণমূলক (পি আৰ এ) অনুশীলনৰ ভিত্তিত প্ৰস্তুত কৰা তলৰ মানচিত্ৰসমূহ পৰিশিষ্ট-১ত সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে।</p> <ul style="list-style-type: none"> * গাঁৱৰ মানচিত্ৰ * গাঁৱৰ সামাজিক মানচিত্ৰ (পি আৰ এ অনুশীলনৰ সদস্যৰ নাম আৰু সবিশেষ) * গাঁৱৰ সম্পদ মানচিত্ৰ

৩। জীৱিকাৰ সুবিধা বিশ্লেষণ

<p>পি আৰ এ অনুশীলন</p>	<p>গুৱাহাটীৰ আই আই ইৰ দলে হাতীগাঁও জে এফ এম চিত অনুষ্ঠিত কৰা পি আৰ এ অনুশীলন তলত উল্লেখ কৰা হ'ল :</p> <p>তাৰিখ : ০৫-০৬-২০১৬</p> <p>স্থান : বন লাট কাৰ্যালয়, বদাহাপুৰ</p> <p>উপস্থিত লোকৰ সংখ্যা : ৪০</p> <p>উপস্থিত থাকে : জে এফ এম চিৰ বিষয়ববীয়াসকল, গাঁওবুঢ়া, সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকল, বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰীসকল আদি।</p>
<p>পি আৰ এৰ উদ্দেশ্য</p>	<p>অনুশীলনৰ নিৰ্দিষ্ট উদ্দেশ্যসমূহ আছিল পৰিয়ালৰ বৰ্তমানৰ অৱস্থা অধ্যয়ন আৰু সম্প্ৰদায়ৰ অন্যান্য প্ৰাথমিক তথ্য লাভ কৰা, জীৱিকাৰ পদ্ধতি উন্নয়ন আৰু বনোন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাবে।</p>
<p>পি আৰ এত ব্যৱহৃত সা-সৰঞ্জাম আৰু জ্ঞাত তথ্য</p>	<p>বিভিন্ন সৰঞ্জাম ব্যৱহাৰ কৰা হয় আৰু ইয়াৰ পৰা ফলাফল লাভ কৰা হয়। ইয়াৰ ভিতৰত :</p> <ul style="list-style-type: none"> * সামাজিক মানচিত্ৰায়ন * সম্পদ মানচিত্ৰায়ন * সম্পদৰ স্থানাংক নিৰ্ধাৰণ * জীৱিকাৰ ঋতুকালীন আৰু * ভেন ডায়েগ্ৰাম <p>পৰিশিষ্ট-৩ত বিতংভাৱে উল্লেখ কৰা হৈছে</p>

<p>স্থানাংক</p>	<p>নিম্নোক্ত বিষয়বোৰৰ বাবে স্থানাংক নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে :</p> <p>* জীৱিকা আৰু দক্ষতা উন্নয়ন</p> <p>* প্ৰাৰম্ভিক কাম-কাজ (ই পি এ)</p> <p>ওপৰৰ বিষয়বোৰ পৰিশিষ্ট-৩-ত বিতংভাৱে উল্লেখ কৰা হৈছে।</p> <p>এইবোৰ বিষয় এনেধৰণৰ :</p> <p>জীৱিকা আৰু দক্ষতা উন্নয়নৰ স্থানাংক</p> <p>১। পশুপালন</p> <p>২। বয়ন</p> <p>৩। বাঁহ-বেতৰ শিল্প</p> <p>৪। চিলাই</p> <p>৫। কাঠমিস্ত্ৰী</p> <p>৬। ৰাজমিস্ত্ৰী</p> <p style="text-align: center;">ই পি এ-ৰ স্থানাংক</p> <table border="1" data-bbox="518 929 1398 1429"> <thead> <tr> <th>ক্রমিক নং</th> <th>স্থানাংক অনুসাৰে গাঁৱৰ ই পি এ</th> <th>বিতং বিৱৰণ (পৰিশিষ্ট-৩-ত অতিৰিক্ত তথ্য দিয়া হৈছে)</th> <th>পূঁজিৰ সম্ভাৱনীয় উৎস/বিভাগ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>১</td> <td>সামূহিক কেন্দ্ৰ</td> <td>৪০x৩৫ ফুটৰ প্লেটফৰ্ম আৰু ভঁৰাল ঘৰ</td> <td>এপিএফবিচিৰ পৰা ই পি এ</td> </tr> <tr> <td>২</td> <td>অনাময়</td> <td>পৰিয়াল লেট্ৰিন প্ৰদান- কম দাম, ছেপ্টিক আৰু ছেনিটাৰী</td> <td>স্বচ্ছ ভাৰত মিছন/ পি এইচ ই</td> </tr> <tr> <td>৩</td> <td>ৰন্ধন গেছৰ সংযোগ</td> <td>বনাঞ্চলিক/সংমণ্ডল কাৰ্যালয় গেছ বিতৰণ কেন্দ্ৰ ৭০টা পৰিয়ালৰ বাবে</td> <td>এপিএফবিচিৰ পৰা ই পি এ</td> </tr> <tr> <td>৪</td> <td>ঋণৰ সুবিধা</td> <td>গাঁৱৰ ভিতৰত</td> <td>বেংক, ক্ষুদ্ৰ ঋণ</td> </tr> </tbody> </table>	ক্রমিক নং	স্থানাংক অনুসাৰে গাঁৱৰ ই পি এ	বিতং বিৱৰণ (পৰিশিষ্ট-৩-ত অতিৰিক্ত তথ্য দিয়া হৈছে)	পূঁজিৰ সম্ভাৱনীয় উৎস/বিভাগ	১	সামূহিক কেন্দ্ৰ	৪০x৩৫ ফুটৰ প্লেটফৰ্ম আৰু ভঁৰাল ঘৰ	এপিএফবিচিৰ পৰা ই পি এ	২	অনাময়	পৰিয়াল লেট্ৰিন প্ৰদান- কম দাম, ছেপ্টিক আৰু ছেনিটাৰী	স্বচ্ছ ভাৰত মিছন/ পি এইচ ই	৩	ৰন্ধন গেছৰ সংযোগ	বনাঞ্চলিক/সংমণ্ডল কাৰ্যালয় গেছ বিতৰণ কেন্দ্ৰ ৭০টা পৰিয়ালৰ বাবে	এপিএফবিচিৰ পৰা ই পি এ	৪	ঋণৰ সুবিধা	গাঁৱৰ ভিতৰত	বেংক, ক্ষুদ্ৰ ঋণ
ক্রমিক নং	স্থানাংক অনুসাৰে গাঁৱৰ ই পি এ	বিতং বিৱৰণ (পৰিশিষ্ট-৩-ত অতিৰিক্ত তথ্য দিয়া হৈছে)	পূঁজিৰ সম্ভাৱনীয় উৎস/বিভাগ																		
১	সামূহিক কেন্দ্ৰ	৪০x৩৫ ফুটৰ প্লেটফৰ্ম আৰু ভঁৰাল ঘৰ	এপিএফবিচিৰ পৰা ই পি এ																		
২	অনাময়	পৰিয়াল লেট্ৰিন প্ৰদান- কম দাম, ছেপ্টিক আৰু ছেনিটাৰী	স্বচ্ছ ভাৰত মিছন/ পি এইচ ই																		
৩	ৰন্ধন গেছৰ সংযোগ	বনাঞ্চলিক/সংমণ্ডল কাৰ্যালয় গেছ বিতৰণ কেন্দ্ৰ ৭০টা পৰিয়ালৰ বাবে	এপিএফবিচিৰ পৰা ই পি এ																		
৪	ঋণৰ সুবিধা	গাঁৱৰ ভিতৰত	বেংক, ক্ষুদ্ৰ ঋণ																		
<p>জীৱিকাৰ সুবিধাসমূহ</p>	<p>জীৱিকাৰ সুবিধাসমূহ তলত দিয়াৰ দৰে চিনাক্ত কৰা হৈছে :</p> <p>কৃষি আৰু উদ্যানশস্য</p> <p>পশুপালন</p> <p>এন টি এফ পি</p> <p>দক্ষতা উন্নয়ন</p> <p>ঋণ সুবিধা</p>																				
<p>কৃষি আৰু উদ্যানশস্য</p>	<p>কৃষি আৰু উদ্যানশস্যৰ ক্ষেত্ৰত সুযোগসমূহৰ বিষয়ে নথি : ২ৰ তালিকা : ১২ত দেখা যাব।</p> <p>প্ৰধান বাধাবোৰ হৈছে :</p>																				

	<p>(ক) সাৰ, কীটনাশক-পতংগনাশক দৰৱৰ অতি কম ব্যৱহাৰ। (খ) জলসিঞ্চন ব্যৱস্থাৰ অভাৱ। (গ) কৃষি আন্তঃগাঁথনি, পাৰাৰটিলাৰ, ট্ৰেক্টৰ আদিৰ দৰে আধুনিক যন্ত্ৰপাতি-সা- সুঁজলিৰ অভাৱ। (গ) অধিক উৎপাদনশীল বীজ আদি ব্যৱহাৰ নকৰা সুযোগসমূহ ক) যথোপযুক্ত আৰু নিয়ন্ত্ৰিতভাৱে কীটনাশক আৰু পতংগনাশক দৰৱৰ প্ৰয়োগ। খ) নতুন আৰু অত্যাধুনিক প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ। গ) সু-সংগঠিত প্ৰশিক্ষণ কৰ্মসূচী। খেতি কামৰ দক্ষতা গাঁওবাসীয়ে পৰাম্পৰাগতভাৱে আহৰণ কৰিছে। তেওঁলোকৰ সকলোৰে দক্ষতাৰ পৰ্যায় উন্নত কৰা দৰকাৰ। পৰামৰ্শমূলক কৰ্মসূচীসমূহ হৈছে : * ট্ৰেক্টৰ চলোৱাৰ প্ৰশিক্ষণ * কৃষি-দক্ষতা উন্নয়ন কৰ্মসূচী * কীটনাশক, পতংগনাশক, সংকৰ প্ৰজাতিৰ শস্যৰ খেতি আদি সম্পৰ্কে প্ৰশিক্ষণ</p>
<p>পশুধন</p>	<p>পশুধন পালন-প্ৰজননৰ সুযোগ সম্পৰ্কে অধিক তথ্য তালিকা-১৩ত দিয়া হৈছে। প্ৰধান বাধাবোৰ হৈছে : ক) শোচনীয় বিত্তীয় অৱস্থাৰ কাৰণে বজাৰৰ পৰা পশুখাদ্য ক্ৰয় কৰাৰ অক্ষমতা। খ) গছৰ পাত আদি পশুখাদ্য, শস্যৰ অৱশিষ্টাংশ মাত্ৰ ৩-৬ মাহৰ বাবে চলে। গোটেই বছৰজুৰি সেউজ খাদ্য পৰ্যাপ্ত নহয়। গ) পশু চিকিৎসালয় নাই। ঘ) পশুপালন সম্পৰ্কে উপযুক্ত জ্ঞানৰ অভাৱ। সুযোগসমূহ হৈছে : ক) পশুপালনৰ জৰিয়তে অধিক উপাৰ্জন। পৰামৰ্শমূলক কৰ্মসূচীসমূহ হৈছে : ক) গাহৰি পালন খ) কুকুৰা পালন</p>
<p>কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন (এন ডব্লিউ এফ পি)</p>	<p>এন ডব্লিউ এফ পিৰ সুবিধাসমূহ তথ্য-২ৰ তালিকা-১৪ত প্ৰদান কৰা হৈছে। প্ৰধান বাধাসমূহ হৈছে : ক) এন ডব্লিউ এফ পিৰ কম উপলব্ধতা। খ) কাৰিকৰী জ্ঞান নাই গ) সংসাধন গোট নাই। সুবিধাসমূহ হ'ল — ক) সাৰুৱা পতিত মাটিৰ পৰ্যাপ্ততা। পৰামৰ্শমূলক কাৰ্যসূচীসমূহ হ'ল— ক) খাদ্য উদ্ভিদৰ খেতি। খ) ভেষজ উদ্ভিদ-ভেষজ আৰু সুগন্ধি উদ্ভিদ আদি।</p>

<p>বিশেষীকৃত দক্ষতা</p>	<p>দক্ষতা উন্নয়ন আৰু ইয়াৰ সুযোগ সম্পৰ্কীয় তথ্য নথি-২ৰ তালিকা-১৫ত দিয়া হৈছে। যেনে ক) পশুপালন খ) বয়ন</p> <p>প্ৰধান বাধাসমূহ হৈছে :</p> <ul style="list-style-type: none"> * উৎপাদন বিবিধতাৰ অভাৱ। * উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ গুণগত মান সম্পৰ্কে গৱেষণাৰ অভাৱ। * টি কিউ এম কলা-কৌশলৰ অভাৱ। <p>সুবিধাসমূহ হ'ল —</p> <ul style="list-style-type: none"> * ভাল যোগাযোগ ব্যৱস্থা প্ৰদান * দক্ষতা আহৰণকাৰীৰ প্ৰশিক্ষণ * চৰকাৰ বা অন্য পৃষ্ঠপোষক এজেন্সীৰ তৰফৰ পৰা বিত্তীয় সাহায্য <p>পৰামৰ্শমূলক কাৰ্যসূচীসমূহ হ'ল—</p> <ul style="list-style-type: none"> * আধুনিক যন্ত্ৰপাতি আৰু সা-সজুলিৰ ব্যৱহাৰ সম্পৰ্কে প্ৰশিক্ষণ * গাঁওবাসীক আধুনিক প্ৰযুক্তি প্ৰদান * নতুন উৎপাদন উন্নয়ন আৰু উৎপাদন বহুমুখীকৰণৰ ওপৰত দক্ষতা উত্তৰণ আৰু প্ৰশিক্ষণ * কেঁচামালৰ ভঁৰাল স্থাপন * প্ৰাতিষ্ঠানিক ক্ৰেতাৰ সৈতে উৎপাদিত সামগ্ৰী বৃহৎ পৰিমাণে ক্ৰয়ৰ ব্যৱস্থা প্ৰদান।
<p>ঋণৰ সুবিধা</p>	<p>এই সন্দৰ্ভত নথি-২ৰ তালিকা-১৬ত আলোচনা কৰা হৈছে।</p> <p>প্ৰধান বাধাসমূহ আৰু ইয়াৰ কাৰণবোৰ হৈছে :</p> <ul style="list-style-type: none"> * বিত্তীয় বহিৰ্ভূত * বেচৰকাৰী ঋণদাতাসকলৰ দ্বাৰা উচ্চ হাৰত সুত ধাৰ্য কৰা <p>সুযোগসমূহ হৈছে :</p> <ul style="list-style-type: none"> * আধুনিক বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন * পৰ্যাপ্ত সজাগতা <p>পৰামৰ্শমূলক কাৰ্যসূচী হৈছে :</p> <ul style="list-style-type: none"> * নিকটৱৰ্তী এলেকাত আধুনিক বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন

<p>কৌশলগত হস্তক্ষেপ</p>	<p>ওপৰত পৰামৰ্শ হিচাপে আগবঢ়োৱা কৰ্মসূচীসমূহৰ ভিত্তিত নিম্নোক্ত বিষয়সমূহক জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাবে কৌশলগত হস্তক্ষেপ হিচাপে গণ্য কৰিব পাৰি :</p> <ol style="list-style-type: none"> ১) কৃষি আৰু উদ্যানশস্য : ট্ৰেক্টৰ চলোৱাৰ প্ৰশিক্ষণ, কৃষি দক্ষতা উন্নয়ন কাৰ্যসূচী, কীটনাশক, সংকৰ প্ৰজাতিৰ শস্যৰ খেতি সম্পৰ্কে প্ৰশিক্ষণ। ২) পশুপালন : গাহৰি পালন, কুকুৰা পালন। ৩) এন ডব্লিউ এফ পি : খাদ্য উদ্ভিদৰ খেতি, ভেষজ উদ্ভিদ আদি। ৪) বিশেষ দক্ষতা : আধুনিক যন্ত্ৰপাতি আৰু সা-সঁজুলি সম্পৰ্কে প্ৰশিক্ষণ, গাঁওবাসীক আধুনিক প্ৰযুক্তি প্ৰদান, দক্ষতা উন্নয়ন আৰু নতুন সামগ্ৰী উৎপাদন আৰু বিবিধ প্ৰকাৰ সামগ্ৰী উৎপাদন সম্পৰ্কে প্ৰশিক্ষণ, কেঁচামালৰ ভঁৰাল স্থাপন, প্ৰাতিষ্ঠানিক ক্ৰেতাৰ সৈতে উৎপাদিত সামগ্ৰী বৃহৎ পৰিমাণে ক্ৰয়ৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ। ৫) ঋণ সুবিধা : নিকটৱৰ্তী এলেকাত আধুনিক বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন।
--------------------------------	--

নিম্নোক্ত বিষয়সমূহৰ সাহায্যত জীৱিকাৰ সুযোগ বিশ্লেষণৰ ৰূপৰেখা তৈয়াৰ কৰা হৈছে :

- ক) জীৱিকা সম্পদ
- খ) জীৱিকা পৰিপ্ৰেক্ষিত
- গ) সম্ভাৱনীয় জীৱিকাৰ ওপৰত অগ্ৰাধিকাৰ স্থানাংক

পি আৰ এ অনুশীলনৰ সময়ত ডি এফ ডি আইৰ (ডিপাৰ্টমেন্ট অব ইণ্টাৰনেচনেল ডেভেলপমেন্ট) স্থিতিশীল জীৱিকা নিৰ্দেশিকা ব্যৱহাৰ কৰি ৰংপথাৰ জে এফ এম চিৰ জীৱিকা পৰিস্থিতি বিশ্লেষণ কৰা হৈছে। নিম্নোক্ত ভিত্তিত জে এফ এম চিৰ বৰ্তমান জীৱিকা পৰিস্থিতিৰ ৰূপৰেখা তৈয়াৰ কৰা হৈছে—

- ১) প্ৰাকৃতিক মূলধন
- ২) বস্তুগত মূলধন
- ৩) সামাজিক মূলধন
- ৪) মানৱ সম্পদ
- ৫) বিত্তীয় মূলধন

প্ৰাকৃতিক মূলধন :

হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ মূল প্ৰাকৃতিক সম্পদ হৈছে সংৰক্ষিত বনাঞ্চল। গাঁওবাসীৰ বেছিভাগেই কাঠখৰি, সেউজ খাদ্য, কাঠ আদিৰ বাবে বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। কৃষি আৰু পশুপালনৰ বাবে গাঁওবাসীয়ে নদীৰ পানী ব্যৱহাৰ কৰে।

(তালিকা ১০, ১১, বনোন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ তালিকা ৩ বিতং তথ্যৰ বাবে চাব পাৰে)

বস্তুগত মূলধন :

হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ গৰিষ্ঠসংখ্যক পৰিয়ালেই দিন মজদুৰিত জড়িত। কৃষিকাৰ্য অতি কম আৰু জে এফ এম চিত ভূমি ধাৰণ অতি নগণ্য। ৩০ শতাংশ পৰিয়াল উপাস্ত কৃষক, ৫৫ শতাংশ ভূমিহীন। পৰিশিষ্ট-৬ৰ তালিকা-৩ত ভূমি ধাৰণৰ বিস্তৃত তথ্য দিয়া হৈছে।

গাঁওখনত ৫টা অৰ্ধ-পকী আৰু ৫টা পকীঘৰ আছে আৰু বাকী ঘৰসমূহ খেৰীঘৰ। বিভিন্ন উৎসসমূহৰ পৰা শক্তি ব্যৱহাৰৰ ভিতৰত যেনে বায়ুমাছ, কেৰাচিন, বিদ্যুৎশক্তি, বন্ধন গেছ আৰু মমবাতি, গাঁওবাসীয়ে ঘৰুৱা আৰু অন্যান্য ব্যৱহাৰৰ বাবে কাঠখৰি আৰু কেৰাচিনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। ইয়াৰ উপৰি কিছু পৰিয়ালৰ বন্ধন গেছৰ সংযোগ আছে যদিও সেয়া নিৰ্ভৰশীলতা অতি নিম্ন (তালিকা ১০,১১ দ্ৰষ্টব্য)।

ইয়াত দুখন প্ৰাথমিক বিদ্যালয়, এখন এম ই স্কুল আৰু এখন হাইস্কুল জে এফ এম চি এলেকাত অৱস্থিত। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে কলেজৰ শিক্ষা প্ৰায় ৩৩ কিঃমিঃ আৰু ২১ কিঃমিঃ দূৰত্বৰ গোৱালপাৰা আৰু কৃষ্ণাইৰ পৰা গ্ৰহণ কৰে (তালিকা ৫ দ্ৰষ্টব্য)।

পানীৰ উৎসৰ ক্ষেত্ৰত, ২০ শতাংশ পৰিয়ালে কেঁচা কুঁৱাৰ পানী ব্যৱহাৰ কৰে।

সামাজিক মূলধন :

জে এফ এম চিৰ কাৰ্যসূচীত গাঁওবাসীৰ ভূমিকা, ক্ৰিয়া আৰু বিশেষ লাভালাভৰ প্ৰতি তেওঁলোক অজ্ঞ হোৱাৰ বাবে গাঁওবাসীয়ে তাত অংশগ্ৰহণ নকৰে। গাঁৱৰ সকলো জনসংখ্যায় অনুসূচিত জনজাতিৰ।

মানৱ সম্পদ :

গাঁওবাসী প্ৰধানতঃ কৃষক (মুঠ পৰিয়ালৰ ৫৮.৫৭ শতাংশ) আৰু বাকী কিছু অংশ চৰকাৰী চাকৰিয়াল (১১.৪৩ শতাংশ)। মুঠ পৰিয়ালৰ প্ৰায় ৩০ শতাংশ দিন মজদুৰ।

বিত্তীয় মূলধন :

জে এফ এম চি এলেকা বা নিকটৱৰ্তী অঞ্চলত চৰকাৰী বেংক বা ঋণ দিওঁতা প্ৰতিষ্ঠান নাই। যাৰবাবে গাঁওবাসীয়ে অনানুষ্ঠানিক ঋণ দিওঁতা বা সম্পৰ্কীয়ৰ পৰা ঋণ লয়। কমাৰ্চিয়েল বেংকত মাত্ৰ কিছুসংখ্যক সদস্যৰ বেংক একাউন্ট আছে, কিন্তু তেওঁলোক বিত্তীয় অন্তৰ্ভুক্তিৰ লাভালাভ সম্পৰ্কে সজাগ নহয়।

জীৱিকা প্ৰসংগ :

তলত উল্লেখ কৰা মানৱ ভিত্তিত হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ জীৱিকাৰ কাম-কাজবোৰ চিহ্নিত কৰা হৈছে :

- * জে এফ এম চিৰ মুঠ উপাৰ্জনত নিৰ্দিষ্ট জীৱিকাৰ কাম-কাজৰ জৰিয়তে যোগোৱা অৱদান।
- * জীৱিকাৰ নিৰ্দিষ্ট কামত জড়িত উপাৰ্জনকাৰী গোটৰ শতাংশ হাৰ
- * সম্ভাৱনাময় জীৱিকাৰ উপায়ৰ অগ্ৰাধিকাৰ স্থানাংক।

৪। জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা

<p>উপাৰ্জন বৃদ্ধিৰ কাম-কাজ</p>	<p>গাঁৱৰ পৰিকল্পনা কৰা মূল উপাৰ্জন সৃষ্টি কাম-কাজবোৰ হ'ল :</p> <p>কৃষিখণ্ড :</p> <ol style="list-style-type: none"> ১। কুকুৰা পালন আৰু গাহৰি পালন ২। কৃষি, দিন হাজিৰা ৩। উদ্যান শস্য <p>অনা-কৃষি খণ্ড :</p> <ol style="list-style-type: none"> ১। হস্ততাঁত/বয়ন ২। গাড়ী চালনা ৩। ইলেক্ট্ৰিচিয়ান ৪। ৰেচম ৫। ক্ষুদ্ৰ ব্যৱসায়
<p>আত্মসহায়ক গোটৰ কাৰ্যকলাপ</p>	<p>গাঁৱৰ আত্মসহায়ক গোটসমূহে তলৰ কাৰ্যসূচীসমূহ পৰিকল্পনা কৰিব পাৰে :</p> <ol style="list-style-type: none"> ১) সজাগতা সৃষ্টি ২) গোট গঠন আৰু সংগঠিত কৰা ৩) সমূহীয়াভাৱে জীৱিকাৰ কাম-কাজত গাঁওবাসীক চামিলকৰণ ৪) তেওঁলোকক উপাৰ্জন কাৰ্যসূচীত অন্তৰ্ভুক্ত কৰোৱা
<p>শিক্ষাৰ উদ্দেশ্যে ভ্ৰমণ</p>	<p>কিছুমান শিক্ষামূলক ভ্ৰমণৰ পৰিকল্পনা কৰিব পাৰি—</p> <p>উৎস : তথ্য ৪ৰ তালিকা ৩৪।</p>
<p>কৰ্মসূচীৰ সাৰাংশ</p>	<p>পৰৱৰ্তী পৃষ্ঠাত সংযোগ কৰা হৈছে।</p>
<p>সংপৃক্তকৰণ</p>	<p>ভাৰত চৰকাৰৰ তলৰ আঁচনিসমূহৰ সৈতে পৰিকল্পনা কৰা কাৰ্যব্যৱস্থাসমূহ সংপৃক্ত কৰিব পাৰি :</p> <p>ক) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম নিয়োগ নিশ্চিতকৰণ আঁচনি (National Rural Employment Guarantee Scheme) — গ্ৰাম্য নিয়োগৰ কাৰণে</p> <p>খ) ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি বিকাশ যোজনা (Rashtriya Krishi Vikas Yojana) — কৃষি আৰু সংলগ্ন ক্ষেত্ৰৰ বিকাশৰ বাবে।</p> <p>গ) ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি সিঞ্চন যোজনা (Rashtriya Krishi Sinchay Yojana) — পানীৰ উৎস উন্নয়ন সহিতে জলসিঞ্চনৰ কাৰণে</p> <p>ঘ) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ জীৱিকা অভিযান (National Rural Livelihoods Mission)</p> <p>ঙ) দক্ষতা বিকাশ আঁচনি (Skills Development Programme)</p> <p>চ) গ্ৰামোন্নয়ন আৰু জীৱিকাৰ বাবে পোৱা উপযোগী অন্যান্য আঁচনি।</p> <p>উপৰোক্ত সংপৃক্তকৰণে বৰ্তমানৰ পৰিকল্পনাসমূহ সফল কৰি তোলাৰ লগতে এই পৰিকল্পনাৰ কৰ্মসূচী ৰূপায়ণত পৰৱৰ্তী কালতো সহায় কৰিব।</p>

৪। বনোন্নয়ন পৰিকল্পনা

হাতীগাঁও জে এফ এম চি-ৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ অংশ হিচাপে গাঁও অঞ্চলত বনোন্নয়ন পৰিকল্পনা বিস্তৃত পি আৰ এ অনুশীলনৰ পিছত প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। এই পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্যসমূহ হ'ল জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ, পাৰিৱেশিক কাৰ্যসূচী আৰু জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলত উৎপাদন সক্ষমতা; এক বহনক্ষম ব্যৱস্থাবে সম্প্ৰদায়ৰ ব্যৱহাৰ আৰু জীৱন ধাৰণৰ প্ৰয়োজনীয়তাসমূহ লাভ কৰা।

১। জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ অৱস্থা

হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলসমূহৰ বাবে এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাই তলৰ বিভাগসমূহ বিবেচনা কৰিছে।

ক) বন বিভাগৰ দ্বাৰা ন্যস্ত কৰা জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলসমূহ আৰু

খ) বৃক্ষৰোপিত এলেকা/ৰোপণৰ বাবে নিৰ্ধাৰিতক সম্প্ৰদায়ৰ ভূমি আৰু অধিসূচিত বনাঞ্চলৰ বাহিৰৰ অন্যান্য ভূমি।

উপৰোক্ত দুয়োটা বিভাগৰে জে এফ এম চি বনাঞ্চলৰ অৱস্থা সম্পৰ্কে তলত আলোচনা কৰা হ'ল :

১.১। বনাঞ্চল আৰু তাৰ অৱস্থা

জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলৰ পূৰ্ণ বিৱৰণ প্ৰফৰ্মা-৩ৰ অধীনত তালিকা-৩.১ত দাখিল কৰা হৈছে ('বনোন্নয়ন পৰিকল্পনা'), যিসমূহ এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাত পৰিশিষ্ট হিচাপে সংলগ্ন কৰা হৈছে। অন্যান্য বৃক্ষৰোপিত এলেকা (বা বৃক্ষৰোপণ কৰিবলগা) বিবেচনা কৰাৰ পিছত, হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ অৱস্থা তলত দিয়াৰ দৰে সাৰসংক্ষেপ কৰা হৈছে।

তালিকা-১ : হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ অৱস্থা

চিহ্নিতকৰণ	জে এফ এম চি বনাঞ্চলৰ আয়তন (হেক্টৰ)	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিঃ মিঃ)	বনাঞ্চলৰ অৱস্থা (ভাল-বনৰ ৪০% আৰু ততোধিক ক্ৰাউন ঘনত্ব বাকী- 'ক্ষতিগ্ৰস্ত')	সম্প্ৰদায়ৰ দ্বাৰা ব্যৱহাৰৰ ব্যৱধানতা (২-৩ মাহ/৩-৬ মাহ/৬ -৯ মাহ/৯ মাহৰ বেছি)
(ক) ন্যস্ত বনাঞ্চল				
আৰ এফ/পি এফ নাম : হাতীগাঁও লাট : হাতীগাঁও উপাদান : নাই	১৮০ + ৫ = ২৩০	০	ভাল	৬-৯
(খ) অন্যান্য ৰোপিত এলেকা	—	—	—	—
মুঠ	২৩০			

১.২। বনভূমিৰ প্ৰকাৰ :

হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল সাৰুৱা প্ৰকৃতিৰ ভূমিত অৱস্থিত। তলৰ তালিকাত এই বনাঞ্চলৰ কিছু বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা হ'ল :

তালিকা- ২ : হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ মাটিৰ প্ৰকাৰ

পৰিমাণ	ন্যস্ত বনাঞ্চলৰ অৱস্থা	বৃক্ষৰোপিত অন্যান্য এলেকাৰ অৱস্থা
উৰ্বৰতাৰ পৰ্যায়	কম সাৰুৱা	নাই
ভূমি ক্ষয়ৰ অৱস্থা	কম	নাই
উপস্থিতি :		
(ক) পলস	নাই	নাই
(খ) বোকামাটি	নাই	নাই
(গ) নতুনকৈ প্ৰস্তুত কৰা ভূমি	কম	নাই
(ঘ) বালিচাহি	নাই	নাই

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, 'খ'। বনাঞ্চলৰ মাটিৰ প্ৰকাৰ/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যৰ সৈতে হোৱা আলোচনা
ৰংপথাৰ জে এফ এম চি-ৰ বাবে বনাঞ্চলৰ মাটিৰ প্ৰকাৰৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ তলৰ সাৰাংশত দিয়া হ'ল :

- ক) পলস মাটি
- খ) সাৰুৱা মাটি

১.৩। বনাঞ্চলৰ বৰ্তমান উদ্ভিদসমূহ

হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ বৰ্তমান উদ্ভিদসমূহ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল। এইটো মন কৰিবলগীয়া যে স্থানীয় বনাঞ্চলক হিমালয়ান আৰ্দ্ৰ মিশ্ৰিত পৰ্ণপাতী হিচাপে শ্ৰেণীভুক্ত কৰা হৈছে।

তালিকা- ৩ : হাতীগাঁও জে এফ এম চি-ৰ বৰ্তমান উদ্ভিদসমূহ

প্ৰজাতি	স্থানীয় নাম	বৈজ্ঞানিক নাম
প্ৰধান বনজ প্ৰজাতি	চেগুণ	টেস্কোনা গ্ৰেণ্ডিছ লিন
	গমাৰি	গ্ৰমেলিনা আৰ্ব'ৰিয়া
	অৰ্জুন	টাৰ্মিনেলিয়া অৰ্জুন
	ভেলকৰ	ট্ৰেৰিয়ানুডিফ্ল'ৰা
	ঘোঁৰানিম	মেলিয়াজেডাৰাচ
গুল্ম	ঢেকীয়া	ফাৰ্নছ
	জাৰ্মানি বন	এট্ৰপেবেল'ডনা
ঔষধি উদ্ভিদ	অৰ্জুন	টাৰ্মিনেলিয়া অৰ্জুন
	শিলিখা	টাৰ্মিনেলিয়া চেবুলা
	নিম	আজাডিৰেক্টাইণ্ডিকা
	আমলখি	ফিলাছ্ৰাছেম্বলিকা

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, 'গ। বনাঞ্চলৰ বৰ্তমান প্ৰাণী আৰু উদ্ভিদসমূহ/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

২। বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাবে অন্যান্য কৰ্মসূচী

তলৰ উপশাখাসমূহত হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ অন্যান্য কাৰ্যসূচী দিয়া হ'ল :

২.১। জে এফ এম চি-ৰ অতীতৰ সুৰক্ষা ব্যৱস্থা

হাতীগাঁও জে এফ এম চি অতীতত লোৱা বন সুৰক্ষা ব্যৱস্থাসমূহ তলত আলোচনা কৰা হ'ল :

- ক) জড়িত পৰিয়াল : মাজে মাজে জে এফ এম চিৰ লোক
- খ) জড়িত লোকৰ সংখ্যা : মাজে মাজে
- গ) গৃহীত ব্যৱস্থাৰ সাৰাংশ : টহলদাৰী কিন্তু অতি কম
- ঘ) কোনো আনুষ্ঠানিক ব্যৱস্থা : উপলব্ধ নহয়

উৎস : প্ৰ'ফ'ৰ্মা-৩, জে এফ এম চি-ৰ অৱস্থা- viii + ix / বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চি-ৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

২.২। বনজ উৎপাদনৰ ঘৰুৱা চাহিদা

স্থানীয় সম্প্ৰদায়ৰ ঘৰুৱা চাহিদাৰ বাবে বনজ উৎপাদনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতাৰ তথ্য তলৰ তালিকাত দাঙি ধৰা হ'ল।

তালিকা- ৪ (ক) : হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ বনজ উৎপাদনৰ ঘৰুৱা চাহিদা

বনজ উৎপাদনৰ নাম	পৰিয়ালৰ গড় চাহিদা		বৰ্তমান কিভাৱে চাহিদা পূৰণ হৈছে	উৎস
	চাহিদাৰ সময় ব্যৱধান	আনুমানিক পৰিমাণ		
কাঠখৰি	সপ্তাহত এবাৰ	৪০-৫০ কেজি	বন	উদ্ভিদ
ঘৰৰ বাবে কাঠ	বছৰত এবাৰ	১-২ কুইণ্টল/বছৰ	বন	
সঁজুলিৰ বাবে সৰু কাঠ	নাই		বন	
খুঁটা/বাঁহ	মাহত এবাৰ	৩-৪ বাঁহ/প্ৰতি মাহত	বন/নিজাকে ৰোৱা	বন
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	বনৰ ভিতৰত চাৰণ		বন	বন
এন টি এফ পি	কেতিয়াবা			
অন্যান্য	-	-	-	-

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, তালিকা-৩.২/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা হাতীগাঁও জে এফ এম চি মুঠ ২৭৬টা পৰিয়াল আছে। ওপৰৰ তালিকা আৰু এই পৰিয়ালৰ সংখ্যাৰ পৰা প্ৰাপ্ত তথ্য অনুসৰি হাতীগাঁৱৰ বাবে বছৰি মুঠ বন উৎপাদনৰ চাহিদা নিজস্ব ব্যৱহাৰৰ বাবে তলত উল্লেখ কৰা ধৰণৰ—

তালিকা- ৪ (খ) : হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ সকলো পৰিয়ালৰ বন উৎপাদনৰ মুঠ বাৰ্ষিক চাহিদা

বনজ উৎপাদনৰ নাম	সম্প্ৰদায়ৰ চাহিদা বাৰ্ষিক কিঃগ্ৰাঃ (*)	মন্তব্য
কাঠখৰি	১৪০০০০	গোটেই বছৰজুৰি
ঘৰৰ বাবে কাঠ	১১০০০০ টা	ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী
সঁজুলিৰ বাবে সৰু কাঠ	—	প্ৰয়োজন মতে
খুঁটা/বাঁহ	১৫০০ বাঁহ	
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য		
এন টি এফ পি		
অন্যান্য—		

উৎস : ওপৰৰ তালিকা-৪ (ক) আৰু সম্প্ৰদায়ৰ তথ্যৰ পৰা প্ৰাপ্ত মুঠ পৰিয়ালৰ সংখ্যা

(*) = পৰিয়ালসমূহৰ গড় চাহিদাৰ আনুমানিক পৰিমাণ (তালিকা-৪ (ক) × — টা পৰিয়াল)

২.৩। গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদন সামগ্ৰী সংগ্ৰহ আৰু বিপণন

পৰিয়ালৰ ঘৰুৱা ব্যৱহাৰৰ উপৰি এই ধৰণৰ সামগ্ৰী সংগ্ৰহ কৰি স্থানীয় বজাৰত বিক্ৰীৰ জৰিয়তে গাঁওবাসী বনজ উৎপাদনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। হাতীগাঁও জে এফ এম চি-ৰ গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদন সংগ্ৰহ আৰু বিপণনৰ তথ্য তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা- ৫ (ক) : হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদন সংগ্ৰহ আৰু বিপণন

বনজ উৎপাদনৰ নাম	বিপণনৰ বাবে সংগ্ৰহ			সংগ্ৰহৰ স্থান
	ঋতু / মাহ	সংগ্ৰহকাৰী পৰিয়ালৰ সংখ্যা	সংগৃহীত সামগ্ৰীৰ গড় পৰিমাণ (কিঃ গ্ৰাঃ)	
কাঠখৰি	ডিচে-জানু	৩-৪	৪০০-৫০০	বনাঞ্চল
ঘৰৰ বাবে কাঠ				
সঁজুলিৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—	—
বাঁহ	মাহত এবাৰ	৪-৫	৮-১০ টুকুৰা	বনাঞ্চল
খুঁটা	—	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য				
এন টি এফ পি				
অন্যান্য				

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, তালিকা-৩.৩/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

ওপৰৰ তালিকাত উল্লিখিত তথ্যৰ লগত সম্পৰ্কিত কিছু প্ৰাসংগিক তথ্য তলৰ তালিকাত দিয়া হ'ল।

তালিকা- ৫ (খ) : বন উৎপাদন সংগ্ৰহ আৰু বিপণন

বন উৎপাদনৰ নাম	উদ্ধৃত্ত বিপণন (কিঃ গ্ৰাঃ)	কেনেদৰে বিপণন কৰা হয়	বনজ উৎপাদন বিক্ৰীৰ মাধ্যমেৰে প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ গড় আয়
কাঠখৰি	১৩০০ কিঃ গ্ৰাঃ	হাতীগাঁও	১৬০০-২০০০/ মাহ
ঘৰৰ বাবে কাঠ	—	—	—
সঁজুলিৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	৩২-৪০টা/মাহ	হাতীগাঁও বজাৰ	৮০০-১২৫০/মাহ
খুঁটা	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	—	—	—
এন টি এফ পি	—	—	—
অন্যান্য—	—	—	—

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, তালিকা-৩.৪/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

২.৪। বনজ উৎপাদনৰ মুঠ চাহিদা— ঘৰুৱা ব্যৱহাৰ আৰু বিপণনৰ বাবে

পূৰ্বে উল্লেখ কৰা উপ-শাখাৰ তথ্যৰ ভিত্তিত হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ বনজ উৎপাদনৰ মুঠ চাহিদাৰ সাৰাংশ তলত দিয়া হ'ল।

তালিকা- ৬ : হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বন উৎপাদনৰ মুঠ প্ৰয়োজন

বন উৎপাদনৰ নাম	সম্প্ৰদায়ৰ প্ৰয়োজন (কিঃ গ্ৰাঃ বছৰি) তালিকা-৪ খৰ পৰা	উদ্ধৃত্ত বিপণন (কিঃ গ্ৰাঃ) তালিকা ৫ খৰ পৰা	মুঠ প্ৰয়োজনীয়তা (কিঃ গ্ৰাঃ)
কাঠখৰি	১৮০০০০ কিঃ গ্ৰাঃ	১৫৭০	১৬২৫৭৫
ঘৰৰ বাবে কাঠ	১১০৪০০ কিঃ গ্ৰাঃ	—	১১০৪০০
সঁজুলিৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	১৬৫৬ টুকুৰা	৩৮৪-৬০০ টুকুৰা	২০৪০-২২৫৬ টুকুৰা
খুঁটা	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	—	—	—
এন টি এফ পি	—	—	—
অন্যান্য—	—	—	—

উৎস : এই শাখাৰ তালিকা ৪ (খ) আৰু ৫ (খ), পূৰ্বৱৰ্তী পৃষ্ঠা দিয়া।

৩। বন সুৰক্ষা সংক্রান্ত বিষয়

৩.১। সুৰক্ষা সমস্যাসমূহ

হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল সুৰক্ষাৰ বিষয়সমূহ সংক্ষিপ্তভাৱে তলত দিয়া হ'ল—

তালিকা- ৭ : হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ সুৰক্ষা সমস্যাসমূহ

সমস্যাৰ ধৰণ	প্ৰাসংগিক (হয়/নহয়)	গুৰুত্ব (হয়/নহয়)
চৰণীয়া পথাৰ-স্থানীয় পশু	হয়	হয় (হাতী)
চৰণীয়া পথাৰ- অন্যান্য এলেকাৰ পশু	হয়	হয়
বেআইনীভাৱে কাঠকটা	নহয়	নহয়
কাঠ চোৰাং চালান	নহয়	নহয়
দুৰ্ঘটনাবশতঃ অগ্নিকাণ্ড	হয়	হয়
বনভূমি বেদখল	নহয়	নহয়
অন্যান্য— কাঠখৰি সংগ্ৰহ	হয়	হয়

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, তালিকা ৩.৫/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

এইদৰে উপৰোক্ত জে এফ এম চিত বন সুৰক্ষা সম্পৰ্কীয় বিষয়ত সন্মুখীন হোৱা দিশসমূহ হ'ল—

- ক) চৰণীয়া পথাৰ — স্থানীয় জন্তু
- খ) চৰণীয়া পথাৰ — অন্যান্য এলেকাৰ জন্তু

৩.২। বনাঞ্চল ক্ষতিৰ কাৰণসমূহ

হাতীগাঁও জে এফ এম চিত বনাঞ্চল অনুন্নয়নৰ কাৰণসমূহ তলত দিয়াৰ দৰে উল্লেখ কৰিব পাৰি—

- ক) গছকটা
- খ) জন্তুৰ চাৰণ

(উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, তালিকা ৩.৬/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা)

৪। বনাঞ্চল উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বিষয়সমূহ

হাতীগাঁও জে এফ এম চি-ত বনাঞ্চল উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বিষয়সমূহ তলৰ উপ-শাখাত দিয়াৰ দৰে উল্লেখ কৰিব পাৰি, যেনে সুৰক্ষাৰ পৰিকল্পনা, বন উন্নয়ন (পৰিচৰ্যা), নাৰ্ছাৰী উন্নয়ন, তত্ত্বাবধান আৰু বিবিধ প্ৰকাৰৰ কাম-কাজ।

৪.১। সুৰক্ষা পৰিকল্পনা

সুৰক্ষা পৰিকল্পনাৰ বিষয়সমূহ তলত দিয়াৰ দৰে— হাতীগাঁও জে এফ এম চি-ৰ বন সুৰক্ষা সম্পৰ্কীয় বিষয়সমূহ পূৰ্বে আলোচিত উপ-শাখা ৩.১ৰ পৰা আলোচনা কৰা হৈছে।

তালিকা- ৮ : হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ সুৰক্ষা পৰিকল্পনা

সুৰক্ষা কৰ্ম (প্ৰযোজ্য হিচাপে প্ৰফ'ৰ্মা-৩ৰ তালিকা ৩.৭ৰ পৰা পূৰণ কৰা হ'ব	বনাঞ্চল এলেকাৰ অৱস্থিতি	ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ সংখ্যাগত মান নিৰ্ণয় (দৈৰ্ঘ্য, আয়তন, আকাৰ ইত্যাদি)	সময়-কাল	অগ্ৰাধিকাৰ (উচ্চ/মধ্যম/নিম্ন)
সামাজিক বেৰ	চাৰিসীমা	বৃক্ষৰোপিত এলেকা চিহ্নিত কৰাৰ সৈতে	চাৰণৰ ঋতুত	উচ্চ
অগ্নি সুৰক্ষা	বনাঞ্চলৰ ভিতৰত		হেমন্ত-শীত	উচ্চ
চোৰাং সৰবৰাহ	বনাঞ্চলৰ ভিতৰত	বনাঞ্চলৰ ভিতৰত	গ্ৰীষ্মকালত	নিম্ন

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, তালিকা- ৩.৭/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা এইদৰে হাতীগাঁও জে এফ এম চিত পৰিকল্পনা কৰা উল্লেখযোগ্য প্ৰতিৰক্ষা ব্যৱস্থাসমূহ (উচ্চ/মধ্যম অগ্ৰাধিকাৰসহ) তলত দিয়াৰ দৰে—

এপিএফবিচিৰ অধীনত কোনো বেৰ প্ৰদান কৰা হোৱা নাই, মাত্ৰ কাঠখৰি ৰোপণ, ৫০ হেক্টৰৰ কাৰণে।

৪.২। প্ৰস্তাৱিত কাম-কাজৰ প্ৰকাৰ

হাতীগাঁও জে এফ এম চিত কোনো ক্ষতিগ্ৰস্ত এলেকা নাই। ইয়াত ব্যৱহাৰৰ প্ৰয়োজন থকা যথেষ্ট মাটি আছে। নলা ব্যৱস্থাৰ বাবে প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ কৰিব লাগিব যিটোৱে ৰোপিত এলেকা সামৰি ল'ব আৰু ই সামাজিক বা জৈৱ বেৰ হিচাপে কাম কৰিব।

৪.৩। বনাঞ্চল উন্নয়ন পৰিকল্পনা— অগ্ৰিম কাম-কাজ আৰু বন সৃষ্টি

ওপৰত উল্লেখ কৰা বিষয়সমূহৰ সৈতে সংশ্লিষ্ট বিষয়বোৰ তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হ'ল।

তালিকা- ১০ : হাতীগাঁও জে এফ এম চি-ৰ বনাঞ্চল উন্নয়ন পৰিকল্পনা

নিৰাময় ব্যৱস্থা	ৰোপণৰ বাবে হেক্টৰ হিচাপত ৰোপণ মডিউল	ব্লক ৰোপণৰ বাবে অগ্ৰাধিকাৰ	প্ৰজাতি	স্থান ব্যৱধান (মিটাৰ × মিটাৰ)
প্ৰাকৃতিকভাৱে পুনৰ্জীৱিতকৰণত সহায়তা (ৰোপণৰ স্থান ব্যৱধানসহ)	২৫	উচ্চ	শাল, বহেৰা, অৰ্জুন	৪×৪
ব্লক ৰোপণ (কাঠখৰি)	৫০	উচ্চ	চেগুণ, গমাৰি, ছিছু, ঘোঁৰানিম, বহেৰা, ভেলকৰ	২×২
নিম, আমলখি, মছৰা বহেৰা (ভেষজ উদ্ভিদ)ৰ বীজ সিঁচা	নাই	নাই	এন টি এফ পি	২×২
অন্যান্য	—	—	—	—
মুঠ এলেকা (হেক্টৰ)	৭৫	—	—	—

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, তালিকা-৩.৮/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

8.8। বনাঞ্চল উন্নয়ন — বাৰ্ষিক লক্ষ্য মাত্ৰা

ওপৰৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত দহ বছৰ সময়সীমাৰ বাবে বাৰ্ষিক লক্ষ্য তলত দিয়া হ'ল—

তালিকা-১০ (ক) : কাঠখৰি ৰোপণ-

হাতীগাঁও জে এফ এম চি-ত বন উন্নতকৰণৰ বাৰ্ষিক লক্ষ্যমাত্ৰা (বছৰ-১-৫)

ৰোপণৰ নাম	: কাঠখৰি ৰোপণ
ৰোপণৰ সময়সীমা	: ২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২০-২১ (৫ বছৰ)
ৰোপণৰ এলেকা	: ৫০ হেক্টৰ
স্থান ব্যৱধান	: ২×২ মিটাৰ, প্ৰতি হেক্টৰত ২৫০০ পুলি
খণ্ডৰ সংখ্যা	: ১টা খণ্ড
প্ৰজাতি	: চেগুণ, আজাৰ, কৰৈ, অৰ্জুন, ঘোঁৰানিম, বাঁহ (জাতি, কেঁকো, ভলুকা, বিজুলী)

বিত্তীয় বৰ্ষ	কাম-কাজ
২০১৬-১৭	পুনৰ্জীৱিতকৰণৰ বাবে উপযুক্ত স্থান চিনাক্ত, স্বাভাৱিকভাৱে বীজ পৰাৰ সম্ভাৱনা পৰীক্ষা, প্ৰাকৃতিক-জৈৱিক হস্তক্ষেপ আৰু তীব্ৰতা নিৰ্ণয়, মাটিৰ সীমা চিনাক্ত, চাৰিটা খণ্ডত মাটি বিভাজন, মাটি উন্নয়ন, মাটিৰ কাম। খণ্ড ৰোপণ ২×২ মিটাৰ, প্ৰতি হেক্টৰত ২৫০০টা পুলি
২০১৭-১৮	ৰোপণ প্ৰতিপালন
২০১৮-১৯	ৰোপণ প্ৰতিপালন
২০১৯-২০	ৰোপণ প্ৰতিপালন
২০২০-২১	ৰোপণ প্ৰতিপালন
২০২১-২২	প্ৰথম, পঞ্চম, নৱম, ত্ৰয়োদশ আদি শাৰীত গছ পেলোৱা আৰু এই পেলোৱা শাৰীসমূহত ৰোপণ/বীজ সিঁচা
২০২২-২৩	দ্বিতীয়, ষষ্ঠ, দশম, চতুৰ্দশ আদি শাৰীত গছ পেলোৱা আৰু এই পেলোৱা শাৰীসমূহত ৰোপণ/বীজ সিঁচা
২০২৩-২৪	তৃতীয়, সপ্তম, একাদশ, পঞ্চদশ আদি শাৰীত গছ পেলোৱা আৰু এই পেলোৱা শাৰীসমূহত ৰোপণ/বীজ সিঁচা
২০২৪-২৫	চতুৰ্থ, অষ্টম, দ্বাদশ, ষষ্ঠদশ আদি শাৰীত গছ পেলোৱা আৰু এই পেলোৱা শাৰীসমূহত ৰোপণ/বীজ সিঁচা
২০২৫ আৰু তাৰ পিছত	২০২১-২২ৰ পৰা ২০২৪-২৫ লৈ একেখিনি কাৰ্য নিৰন্তৰভাৱে পুনৰাবৃত্তি কৰা

তালিকা-১০ (খ) : শাল মিশ্ৰিত সহযোগীৰ সৈতে খণ্ড ৰোপণ
হাতীগাঁও জে এফ এম চি-ত বন উন্নতকৰণৰ বাৰ্ষিক লক্ষ্যমাত্ৰা (বছৰ-১-১০)

ৰোপণৰ নাম	: শাল মিশ্ৰিত সহযোগীৰ সৈতে খণ্ড ৰোপণ
ৰোপণৰ সময়সীমা	: ২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৬-২৭ (১০ বছৰ)
ৰোপণৰ এলেকা	: ২৫ হেক্টৰ
স্থান ব্যৱধান	: ৪×৪ মিটাৰ, প্ৰতি হেক্টৰত ৫০০ পুলি
ৰোপণ কৰিবলগীয়া পুলিৰ সংখ্যা	: ১২৫০০+২৫০০ (খালী ঠাই পূৰণ)
প্ৰজাতি	: শাল; সহযোগী-বহেৰা, অৰ্জুন, ছিঁদা, হল্ডু
হাৰ	: এ পি এফ বি চি এছৰ দ্বাৰা অনুমোদিত (প্ৰতি দুবছৰৰ মূৰে মূৰে ২০% বৃদ্ধি হ'ব)

বিত্তীয় বৰ্ষ	কাম-কাজ
প্ৰথম বছৰ	পুনৰ্জীৱিতকৰণৰ বাবে উপযুক্ত স্থান চিনাক্ত, স্বাভাৱিকভাৱে বীজ পৰাৰ সম্ভাৱনা পৰীক্ষা, প্ৰাকৃতিক-জৈৱিক হস্তক্ষেপ আৰু তীব্ৰতা নিৰ্ণয়, ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী মাহত মাটিৰ সীমা চিনাক্ত, মাটি উন্নয়ন, মাটিৰ কাম @ ১০০০ টকা প্ৰতি হেক্টৰ।
দ্বিতীয় বছৰ	৪×৪ মিটাৰ খণ্ড ৰোপণ, এপ্ৰিল-জুন মাহত প্ৰতি হেক্টৰত ৫০০ পুলি ৰোপণ, এলেকাটোৰ জি পি এছ মাৰ্কিং
তৃতীয় বছৰ	এপ্ৰিল-জুন মাহত খালীঠাই পূৰণ নিৰাণি; কলম আদি দিয়া কাম
চতুৰ্থ বছৰ	ওপৰৰ দৰে একে
পঞ্চম বছৰ	ওপৰৰ দৰে একে
ষষ্ঠ বছৰ	কলম দিয়া কাৰ্য
সপ্তম বছৰ	ঝুমিং আৰু কলম দিয়া কাৰ্য
অষ্টম বছৰ	ওপৰৰ দৰে একে
নৱম বছৰ	ওপৰৰ দৰে একে
দশম বছৰ	ওপৰৰ দৰে একে

৪.৫। নাৰ্ছাৰী উন্নয়ন পৰিকল্পনা

হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ নাৰ্ছাৰী উন্নয়ন পৰিকল্পনা তলৰ নাৰ্ছাৰীসমূহৰ প্ৰকাৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল
 ক) জে এফ এম চিৰ মানুহৰ নাৰ্ছাৰী (বিভাগীয় নাৰ্ছাৰীসহিত)। বিতং ব্যাখ্যা তলত দিয়া হ'ল—

জে এফ এম চি নাৰ্ছাৰী

তলৰ তালিকাখনত হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ নাৰ্ছাৰীসমূহৰ বিতং ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা হৈছে। ইয়াত অন্তৰ্ভুক্ত আছে বিভাগীয় নাৰ্ছাৰীৰ জে এফ এম চি কাৰ্য।

তালিকা- ১১ (ক) : হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ নাৰ্ছাৰীসমূহ

নাৰ্ছাৰীৰ অৱস্থান	প্ৰজাতি	উন্নয়নৰ বছৰ	বীজৰ সংখ্যা	মন্তব্য
গাঁৱৰ ভিতৰত	গমাৰি, চেগুণ, ঘোঁৰানিম, ভেলকৰ, জাম, অৰ্জুন, বহেৰা বাঁহ আদি	২০১৫-১৬	১,২৫,০০০	২০১৬-১৭ বৰ্ষত গ্ৰহণ কৰিবলগীয়া খালী ঠাই পূৰণৰ বাবে গছপুলি প্ৰদান। গছপুলি জে এফ এম চি নাৰ্ছাৰী বিভাগীয় নাৰ্ছাৰী দুয়োটাৰ পৰাই উপলব্ধকৰণ।
		২০১৬-১৭	২৫,০০০	২০১৭-১৮ বৰ্ষত গ্ৰহণ কৰিবলগীয়া খালী ঠাই পূৰণৰ বাবে গছপুলি প্ৰদান।
		২০১৭-১৮	২০,০০০	২০১৮-১৯ বৰ্ষত গ্ৰহণ কৰিবলগীয়া খালী ঠাই পূৰণৰ বাবে গছপুলি প্ৰদান।
		২০১৮-১৯	১০,০০০	২০২০-২১ বৰ্ষত গ্ৰহণ কৰিবলগীয়া খালী ঠাই পূৰণৰ বাবে গছপুলি প্ৰদান।
		২০২০-২১ৰ পৰা আগলৈ	৩২,০০০	প্ৰতি বছৰে মাজৰ শাৰীসমূহত (মুঠ এলেকাৰ ১/৪ অংশ) গছৰোপণ।

৪.৬ বক্ষণাবেক্ষণ পৰিকল্পনা- ১০ বছৰ

হাতীগাঁও জে এফ এম চিত বৃক্ষৰোপণৰ প্ৰতিপালন পৰিকল্পনা তলত দিয়া হ'ল। ই দহবছৰীয়া সময়ৰ বাবে ধাৰ্য কৰা হৈছে।

(ক) কাঠখৰি ৰোপণ

তালিকা- ১২ (ক) : হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ কাঠখৰি ৰোপণৰ বক্ষণাবেক্ষণ পৰিকল্পনা

বছৰ	পৰিচৰ্যা
২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬	কাঠখৰি ৰোপণ কাৰ্যপৰিকল্পনাত প্ৰদান কৰা অনুযায়ী

(খ) শাল— এ এন আৰ

তালিকা- ১২ (খ) : হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ শাল এ এন আৰৰ বক্ষণাবেক্ষণ পৰিকল্পনা

বছৰ	পৰিচৰ্যা
প্ৰথম বছৰৰ পৰা দশম বছৰলৈ	শাল-এ এন আৰৰ বাবে কাৰ্যপৰিকল্পনা; সহযোগী সহিতে শাল

৪.৭ : অন্যান্য কাৰ্য পৰিকল্পনা

হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ বাবে অন্যান্য কাৰ্য পৰিকল্পনাসমূহ তলত দিয়া হ'ল :

তালিকা- ১৩ : হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ অন্যান্য কাৰ্য পৰিকল্পনা

কাৰ্য	প্ৰয়োজনীয়তা হয়-নহয়	দায়বদ্ধতা	মাহ-বছৰ	কালি (হেক্টৰ)
তেনে কোনো পৰিকল্পনা নাই	—	—	—	—

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.১৩'/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

৫ : প্ৰত্যাশিত লাভ

এই উপ-শাখাত হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা বন সুৰক্ষাৰ পৰা আশা কৰা লাভা-লাভৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰা হৈছে, লগতে শ্বেয়াৰিং মেকানিজিমৰ লাভ সম্পৰ্কেও উল্লেখ কৰা হৈছে।

৫.১ কাঠ আৰু ঘাঁহৰ পৰা প্ৰত্যাশিত লাভ

হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ বাবে ওপৰৰ সংক্ৰান্তত তলৰ তালিকাখন দিয়া হ'ল :

এই বনোন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ অধীনত ইয়াৰ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা বন সুৰক্ষাৰ পৰা আশা কৰা লাভসমূহ উল্লেখ কৰা হৈছে।

তালিকা- ১৪ : হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা বন সুৰক্ষাৰ পৰা আশা কৰা লাভ

সামগ্ৰী	মাহ	বছৰ (নিৰ্দেশক)	পৰিমাণ
কাঠখৰি	বছৰজুৰি	২০২০-২১	২ কুইণ্টল বছৰি/পৰিয়াল
ঘৰৰ বাবে কাঠ	বছৰজুৰি	২০২৫-২৬	২-৩ ট্ৰাংক বছৰি/পৰিয়াল
সঁজুলিৰ বাবে সৰু কাঠ	বছৰজুৰি	২০২৫-২৬	৬-৭ টুকুৰা বছৰি/পৰিয়াল
বাঁহ	বছৰজুৰি	২০১৭-১৮ৰ আগলৈ	১০০ টুকুৰা বছৰি/পৰিয়াল
খুঁটা	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা ঘাঁহ আৰু পশুখাদ্য	—	—	—
এন টি এফ পি	জুন-জুলাই	২০২১-২২ৰ আগলৈ	১ মেট্ৰিকটন
দৰমহা	ৰোপণ আৰু প্ৰতিপালন	২০১৬-১৭ৰ আগলৈ	—
কাঠখৰি চূড়ান্ত পেলোৱা	বছৰি নৰেং-ডিচেঃ ১২০ প্ৰতিহেক্টৰ	২০২১ৰ আগলৈ	—

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.১৪'/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

৫.৯ বিতৰণ পদ্ধতি

হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ বাবে সুফলসমূহৰ বিতৰণ পদ্ধতি তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

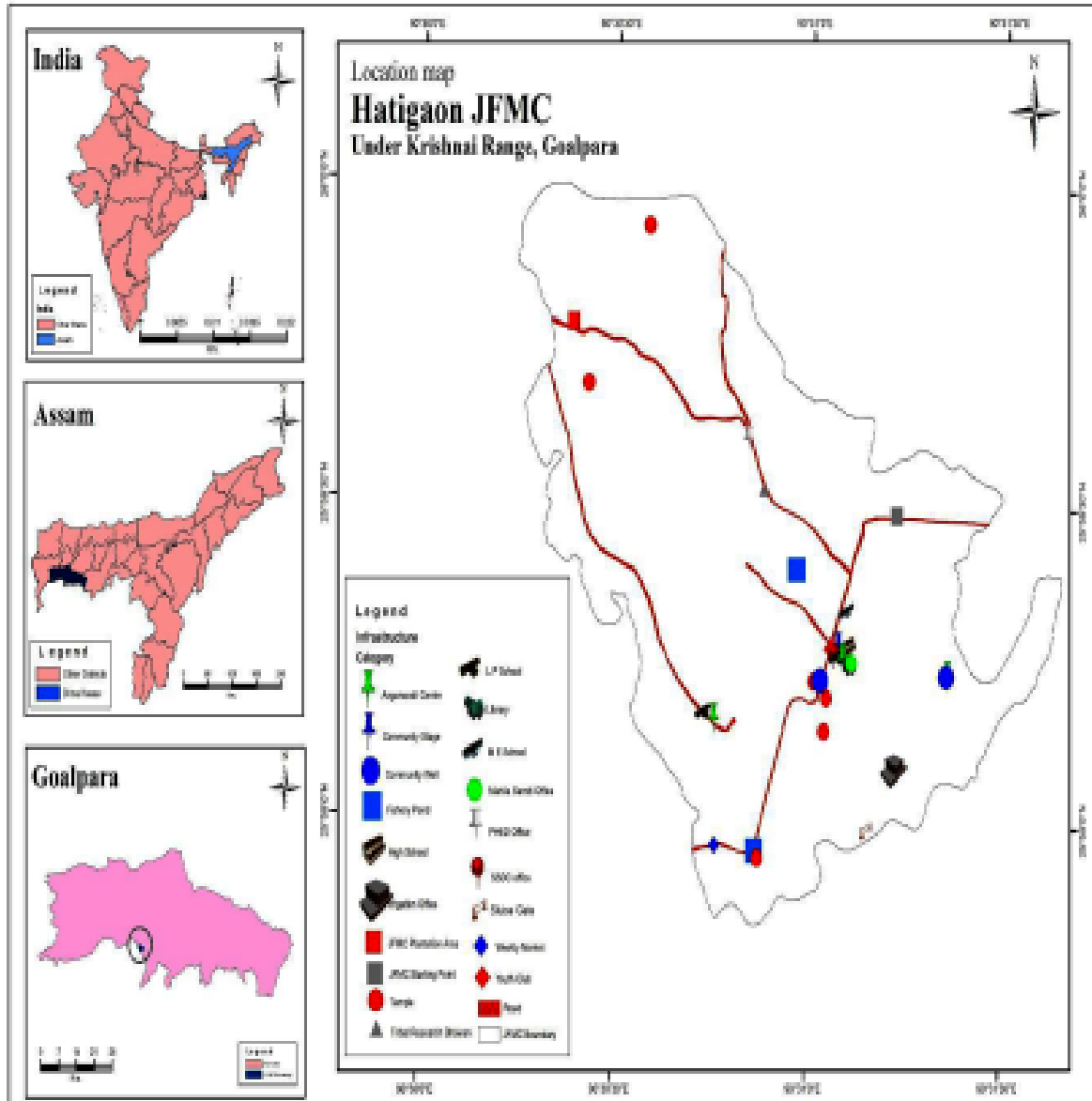
তালিকা- ১৫ : হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ বাবে বিতৰণ পদ্ধতি

পদ্ধতি	সামগ্ৰী
সমভাৱে বিতৰণ কৰিব লাগিব	এন টি এফ পি, শাল (যেনেকৈ ৰাজহ বণ্টন হয়)
সদস্যসকলৰ দ্বাৰা মুকলিকৈ সংগ্ৰহ কৰা হ'ব	কাঠখৰি, এন টি এফ পি
অন্যান্য পদ্ধতি	এন টি এফ পিৰ সংসাধন

পৰিশিষ্ট তালিকা

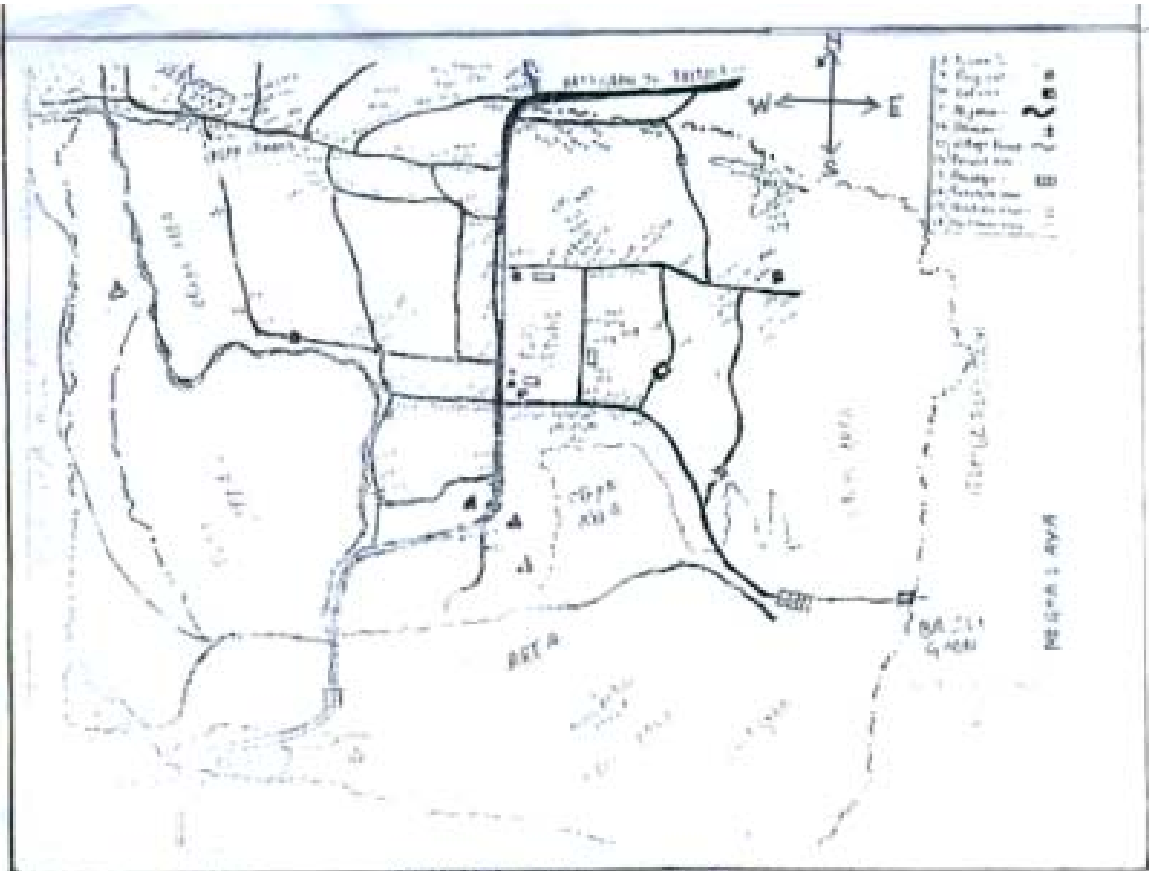
পৰিশিষ্ট নং	শিৰোনাম	পৃষ্ঠা নং
১	মানচিত্র	২৪-২৭
	i) অৱস্থান মানচিত্র ii) গাঁৱৰ মানচিত্র iii) গাঁৱৰ সামাজিক মানচিত্র iv) গাঁৱৰ সম্পদ মানচিত্র	
২	গাঁৱৰ ভূমি ব্যৱহাৰৰ মানচিত্র (জি আই এছ)	২৮
৩	পি আৰ এ অনুশীলন	২৯-৩৫
	সামাজিক মানচিত্রায়ন সম্পদৰ স্থানাংক সময়কাল পুনৰীক্ষণ জীৱিকাৰ ঋতুকালীনতা ভেন ডায়েগ্রাম চাপাট্টি ডায়েগ্রাম অধিকাৰ স্থানাংক আৰু ই পি এ	
৪	আলোকচিত্র	৩৬-৩৭
৫	জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ তালিকা	৩৮
৬	পূৰণ কৰা তালিকা- (প্ৰফ'ৰ্মা ১ৰ পৰা ৪)	৩৯-৪৮

১। অবস্থান মানচিত্র

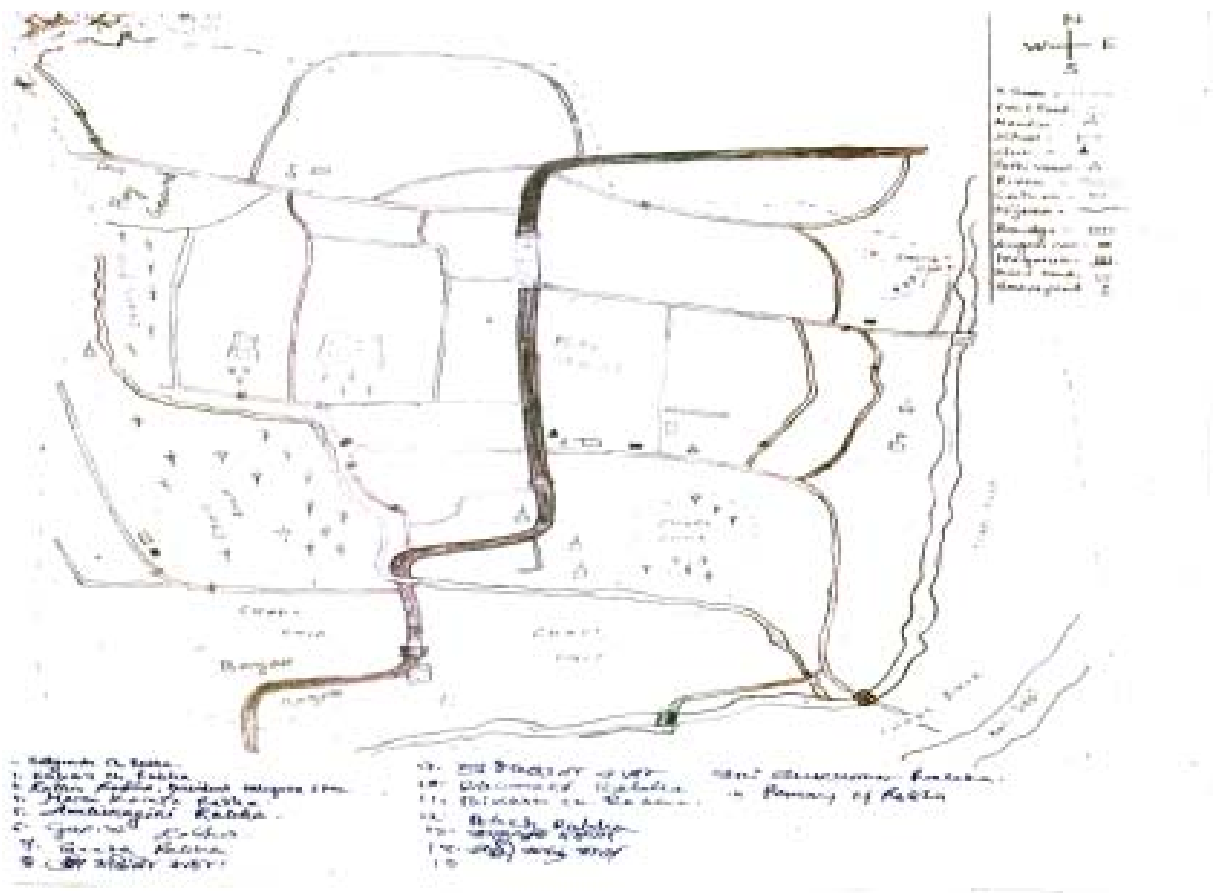
Prepared by: Indian Institute of Entrepreneurship

২। গাঁৱৰ মানচিত্ৰ

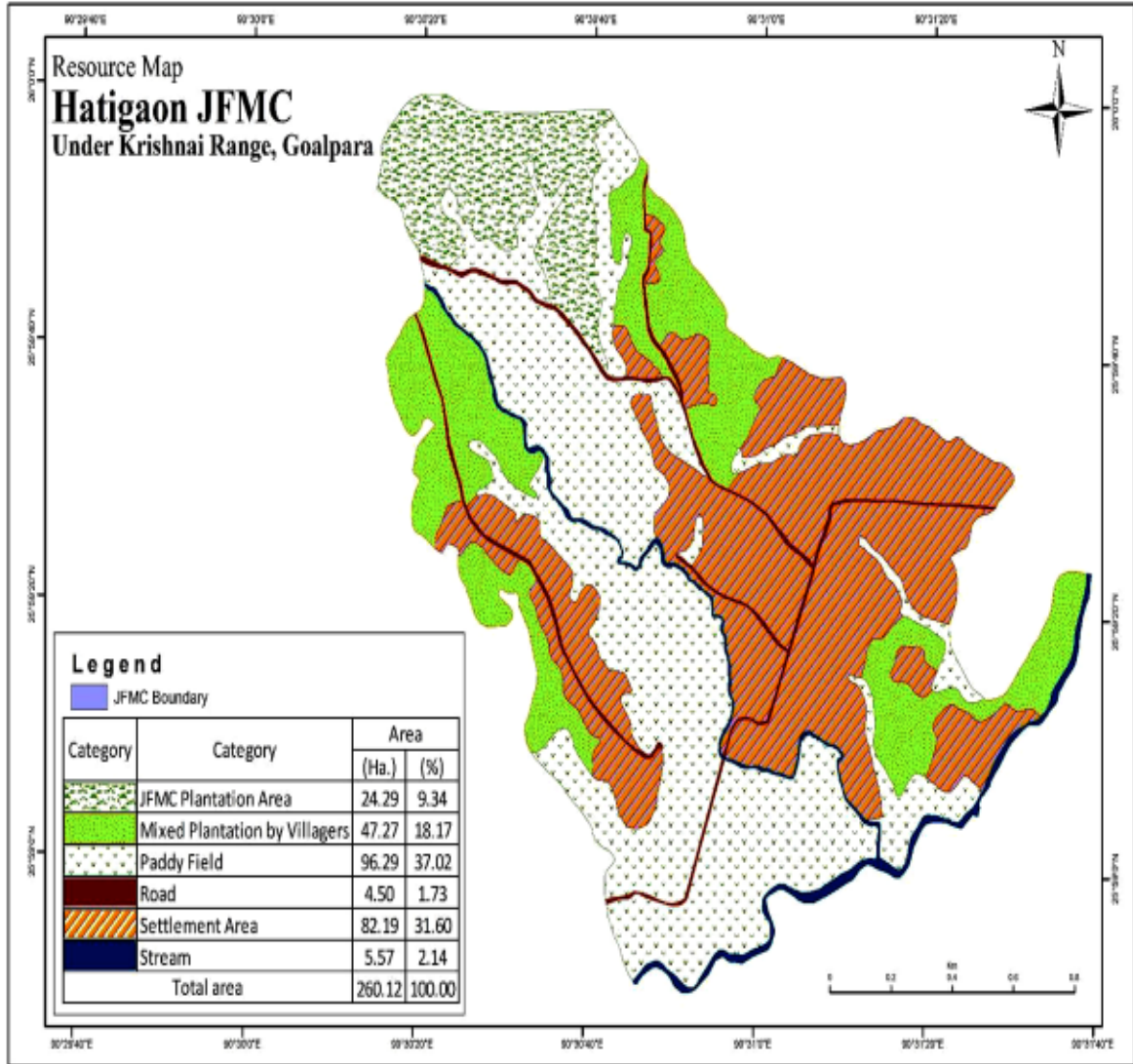

1. Subendra Ch. Rabha	9. Bhabani Ch. Rabha	17. Ananta Ch. Rabha
2. Kaban Ch. Rabha	10. Bhabani Ch. Rabha	18. Ananta Ch. Rabha
3. Bhabani Ch. Rabha	11. Ganta Rabha	19. Ananta Ch. Rabha
4. Bhabani Ch. Rabha	12. Ananta Ch. Rabha	20. Ananta Ch. Rabha
5. Ananta Ch. Rabha	13. Ananta Ch. Rabha	
6. Ananta Ch. Rabha	14. Ananta Ch. Rabha	
7. Ananta Ch. Rabha	15. Ananta Ch. Rabha	
	16. Ananta Ch. Rabha	

৩। সামাজিক মানচিত্র

গাঁৱৰ ভূমি ব্যৱহাৰৰ মানচিত্ৰ (জি আই এছ)

Source: Google earth Imagery

Prepared by: Indian Institute of Entrepreneurship

পৰিশিষ্ট ৩

পি আৰ এ কাৰ্যকলাপ

অংশগ্ৰহণকাৰীৰ সংখ্যা :	৬০
সময় :	পুৱা ১১.৩০ বজা, এপ্ৰিল, ২০১৭
স্থান :	হাতীগাঁও বন লাট কাৰ্যালয়

তালিকা : ৩.১ হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত গাঁওসমূহৰ সংক্ষিপ্তসূচী

ক্রঃ নং	গাঁৱৰ নাম	পৰিয়ালৰ সংখ্যা	জনসংখ্যা		
			মুঠ	পুৰুষ	মহিলা
১	হাতীগাঁও	২৭৬	১৮৫৬	৮৪৪	১০১২

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষা

পি আৰ এ কলাকৌশলৰ অনুশীলনত ব্যৱহৃত বিভিন্ন পি আৰ এ পদ্ধতি তলত উল্লেখ কৰা হ'ল :

- ক) সামাজিক মানচিত্ৰায়ন
- খ) সম্পত্তিৰ স্থানাংক
- গ) সময়-কাল পুনৰীক্ষণ
- ঘ) ঋতুকালীনতা বিশ্লেষণ
- ঙ) চাপাট্টি ডায়েগ্ৰাম

৩.১ সামাজিক মানচিত্ৰায়ন

হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত গাঁওবোৰৰ পৰিয়ালসমূহৰ আৰ্থ-সামাজিক অৱস্থা পৰ্যবেক্ষণৰ উদ্দেশ্যে সামাজিক মানচিত্ৰায়নৰ কাম-কাজ অনুষ্ঠিত কৰা হয়। এই মানচিত্ৰায়নত পৰিয়ালসমূহৰ আৱাসৰ ধৰণ, বিদ্যালয়ৰ পৰ্যাপ্ততা, সামাজিক আন্তঃগাঁথনি, ধৰ্ম আৰু সম্প্ৰদায়ৰ বিশ্বাস আদি চিহ্নিত কৰা হয়। সামাজিক মানচিত্ৰায়নৰ পূৰ্বে পি আৰ এত গাঁওবাসীক সমবেত কৰা উদ্দেশ্যে গাঁৱৰ ভিতৰতে এক সজাগতা শিবিৰ অনুষ্ঠিত কৰা হয়। পি আৰ এ কাম-কাজত গাঁওবাসীয়ে সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰিছে।

প্ৰাথমিক পৰ্যায়ত গাঁওবাসীক গাঁৱৰ প্ৰধান পথসমূহৰ মানচিত্ৰ আঁকিবলৈ কোৱা হয়। তাৰপিছত তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ আৱাস, গুৰুত্বপূৰ্ণ সামাজিক স্থানবোৰ আৰু চৰকাৰী কাৰ্যালয়সমূহৰ অৱস্থান পি আৰ এ দলৰ সদস্যসকলৰ সহায়ত আঁকিবলৈ কোৱা হয়। তেওঁলোকৰ ভিতৰত দুজনমানে স্বতঃস্ফূৰ্তভাৱে মানচিত্ৰ আঁকিবলৈ আগবাঢ়ি আহে। তেওঁলোকক গাঁৱৰ অন্যান্য বাসিন্দা আৰু দলৰ সদস্যসকলে সহায় কৰে। মানচিত্ৰায়ন প্ৰক্ৰিয়াৰ পিছত দলৰ সদস্যসকলে তেওঁলোকৰ ঘৰৰ প্ৰকাৰ যেনে পকী, অৰ্ধপকী আই এ ৰাই আৰু খেৰীঘৰ আদিৰ ওপৰত বিভিন্ন তথ্য সংগ্ৰহ কৰে।

তালিকা ৩.২ : গাঁওসমূহৰ বিষয়ে তথ্য

	গাঁও	হাতীগাঁও
সামাজিক তথ্য	মুঠ জনসংখ্যা	১৮০০
	পুৰুষ	৮৪৪
	মহিলা	১০১২
	মুঠ পৰিয়াল	২৭৬
	অৰ্ধপকী ঘৰৰ সংখ্যা	১৪৪
	পকী ঘৰৰ সংখ্যা	১৩৩
উল্লেখযোগ্য বিষয়	দলং	২
	জান-জুৰি	১
	নদী	১
	জনস্বাস্থ্য কাৰিকৰী (নিৰ্মাণৰত)	১
	বিদ্যুৎ ট্ৰেন্সফৰ্মাৰ	৪
	ৰাজহুৱা সভাঘৰ	০
	প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	২
	অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ	৩
	মধ্য ইংৰাজী বিদ্যালয়	১
	উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়	১
	কনিষ্ঠ মহাবিদ্যালয়	৪

সামাজিক মানচিত্ৰৰ জ্ঞাত তথ্য

- সামাজিক মানচিত্ৰায়নৰ অধীনত চলোৱা অধ্যয়নত মুঠ ২৭৬টা পৰিয়াল চিনাক্ত কৰা হয়। ইয়াৰে ৫টা ঘৰ পকী আৰু ৫টা কেঁচা ঘৰ। গোটেই গাঁওখনত কোনো আই এ ৰাই ঘৰ নাই। ইয়াৰ পৰা এইটো বুজা যায় যে চৰকাৰৰ আই এ ৰাই আঁচনিৰে গ্ৰামাঞ্চলৰ বহুতো অঞ্চলৰ দুখীয়া লোকসকলক এতিয়াও সামৰি ল'ব পৰা নাই।
- জে এফ এম চি এলেকাত গাঁৱৰ ভিতৰত বিদ্যালয় আছে।
- ইয়াত এটা জনস্বাস্থ্য কাৰিকৰী কেন্দ্ৰ আছে যিটো নিৰ্মাণৰত অৱস্থাত আছে।
- জে এফ এম চিৰ ভিতৰত তিনিটা অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ আছে।
- সকলো সদস্য অনসূচিত জনজাতি শ্ৰেণীৰ।

৩.২ সম্পদ স্থানাংক

সম্পদ স্থানাংক বা ভালদৰে জীয়াই থকাৰ স্থানাংক, সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকল জড়িত থকাই সম্প্ৰদায়ত তেওঁলোকৰ বিভিন্ন সম্পদ গ্ৰহণক চিহ্নিত কৰে। ইয়াৰ দ্বাৰা প্ৰকল্প হিতাধিকাৰীসকলৰ আৰ্থ সামাজিক দিশৰ ওপৰত জানিবলৈ আৰু মূল্যায়ণ কৰিবলৈ সক্ষম হোৱা যায় আৰু স্থানীয় লোকসকলৰ সম্পত্তি তথা ভালদৰে জীয়াই থকাৰ সূত্ৰ আৰু সূচাংক লাভ কৰিব পৰা যায়।

তলৰ চৰ্তসমূহৰ সহায়ত সম্পদ স্থানাংক কৰা হৈছিল—

ক) ভূমি ধাৰণ

খ) জীৱিকা

ইয়াত দেখা গ'ল যে ৬ শতাংশ লোক দুখীয়া, প্ৰায় ৬৪ শতাংশ লোক মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ আৰু প্ৰায় ৩০ শতাংশ ধনী হিচাপে শ্ৰেণীভুক্ত কৰা হৈছে। দুখীয়া লোকসকল বিশেষভাৱে অনীয়মিয়া দিন মজদুৰ, কেতিয়াবা তেওঁলোকে আনৰ ভূমি আধিত লয়।

৩.৩ সময়কাল পুনৰীক্ষণ

অতীতৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ তথা ইতিহাস প্ৰসিদ্ধ ঘটনাপ্ৰৱাহৰ বিষয়ে জানিবলৈ, দলটোৱে সময়কাল বিশ্লেষণ কৰিছিল। দলটোৰ সদস্যসকলে স্থানীয় পৰিঘটনাৰ বিষয়ে জানিবলৈ গাঁওবুঢ়াৰ সৈতে, বয়োজ্যেষ্ঠ ব্যক্তি আৰু যুৱ প্ৰজন্মৰ কিছু সদস্যৰ সৈতে আলোচনা কৰিছিল আৰু তাৰ পৰা তেওঁলোকে কেনেধৰণে এনেকুৱাধৰণৰ অৱস্থাৰ সৈতে মোকাবিলা কৰিছিল আৰু এই পৰিঘটনাসমূহৰ প্ৰভাৱ তেওঁলোকৰ জীৱন তথা গাঁৱৰ উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত পৰিছিল সেই বিষয়ে এক ধাৰণা গ্ৰহণ কৰিবলৈ সক্ষম হয়। আমাৰ সময়কালে তলৰ পৰিঘটনাসমূহ বৰ্ণনা কৰে।

তালিকা- ৩.৩ : সময়কাল পুনৰীক্ষণ

বছৰ	পৰিঘটনা	প্ৰকাৰ
১৯৬৪	হাতীগাঁও হাইস্কুল স্থাপন	প্ৰতিষ্ঠান
১৯৯৪	বয়ন কেন্দ্ৰ স্থাপন	প্ৰতিষ্ঠান
১৯৯৬	প্ৰধানকৈ চাহ জনজাতিৰ লোকৰ প্ৰব্ৰজন	প্ৰব্ৰজন
১৯৯৬,৯৮,২০১২	সাম্প্ৰদায়িক সংঘাত	সংঘাত
২০০৮	ৰে'ল লাইন পুনৰ নিৰ্মাণ	গঠনাত্মক

১৯৬৪ চনত হাতীগাঁও হাইস্কুল স্থাপন হয়। ১৯৯৪ চনত বয়ন কেন্দ্ৰ স্থাপন হয়। বেছিভাগ লোকেই অন্য ঠাইৰ পৰা প্ৰব্ৰজিত। আটাইতকৈ বেছি প্ৰব্ৰজন হৈছিল ১৯৯৬ চনত। জে এফ এম চিটোৰ ইতিহাসে প্ৰকাশ কৰে যে তাত ১৯৯৬, ১৯৯৮ আৰু ২০১২ চনত বিভিন্ন সাম্প্ৰদায়ৰ মাজত সাম্প্ৰদায়িক সংঘাতৰ সৃষ্টি হৈছিল। ২০০৮ চনত ৰে'ল লাইনৰ পুনৰ নিৰ্মাণ কৰা হয়।

৩.৪ জীৱিকা ক্ৰিয়াকলাপৰ ঋতুকালীন মানচিত্ৰায়ন :

তথ্য সংগ্ৰহ আৰু বিপদ আৰু দুৰ্যোগৰ নিৰ্দিষ্ট সময়ক চিহ্নিত কৰাৰ বাবে ঋতুকালীন পঞ্জিকা তৈয়াৰ কৰা হৈছে। গাঁওবাসীৰ সৈতে আয়োজিত সমূহীয়া আলোচনাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত অগ্ৰাধিকাৰ স্থানাংক মেট্ৰিক্সত শিলগুটি অথবা বীজ ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে। উদাহৰণ হিচাপে সৰল ৰেখাচিত্ৰ অংকন কৰা হয় ঋতুকালীন প্ৰৱণতা বৃদ্ধি বা হ্রাস দেখুৱাবলৈ। বৰষুণ, শস্যক্ৰম, শ্ৰমিকৰ চাহিদা, মজুৰি আদায় দিয়া নিয়োগৰ পৰ্যাপ্ততা, বহিৰ্গমন, মানুহৰ ৰোগৰ ঘটনা, ব্যয়ৰ পৰ্যায় আদিৰ দৰে ঋতুকালীন পাৰ্থক্যবোৰ বিবেচনা কৰা হৈছে। তদুপৰি, উৎসৱসমূহৰ দৰে গুৰুত্বপূৰ্ণ সময়বিলাককো সামৰি লোৱা হৈছে।

ঋতুকালীন মানচিত্ৰায়নে মূলতঃ ঋতুকালীন শস্যৰ বিবিধতা অন্তৰ্ভুক্ত কৰে। ঋতুকালীন মানচিত্ৰায়নত, আমি কৃষি শস্য আৰু ইয়াৰ কাম-কাজৰ তিনিটা সময় যেনে বীজ সিঁচা, খেতি কৰা আৰু খেতি চপোৱা এই বিষয়কেইটা গোটেই বছৰজুৰি কেতিয়া কেনেকৈ কৰা হয় সেইটো লক্ষ্য কৰিছিলো। ঋতুকালীন মানচিত্ৰায়নৰ পৰা এইটো পোৱা গ'ল যে গ্ৰামাঞ্চলত কৰা মুখ্য কৃষি হ'ল শালি ধান। ইয়াৰ উপৰি লোকসকলে তামোল, আদা, তাৰো আদিৰ খেতিও কৰে। জে এফ এম চিত যথেষ্ট পৰিমাণৰ বাঁহ পৰিলক্ষিত হ'ল। এফ জি ডিৰ সময়ত লাভ কৰা অন্য মুখ্য জীৱিকাৰ উৎস হ'ল দিন মজদুৰ। পশুধন পালন (গাহৰি), দোকান, বয়ন, ৰাজমিস্ত্ৰী, চিলাই, কাঠমিস্ত্ৰী এইসমূহ প্ৰকৃতিগতভাৱে ঋতুগত নহয় যদিও ইয়াক তালিকাত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে।

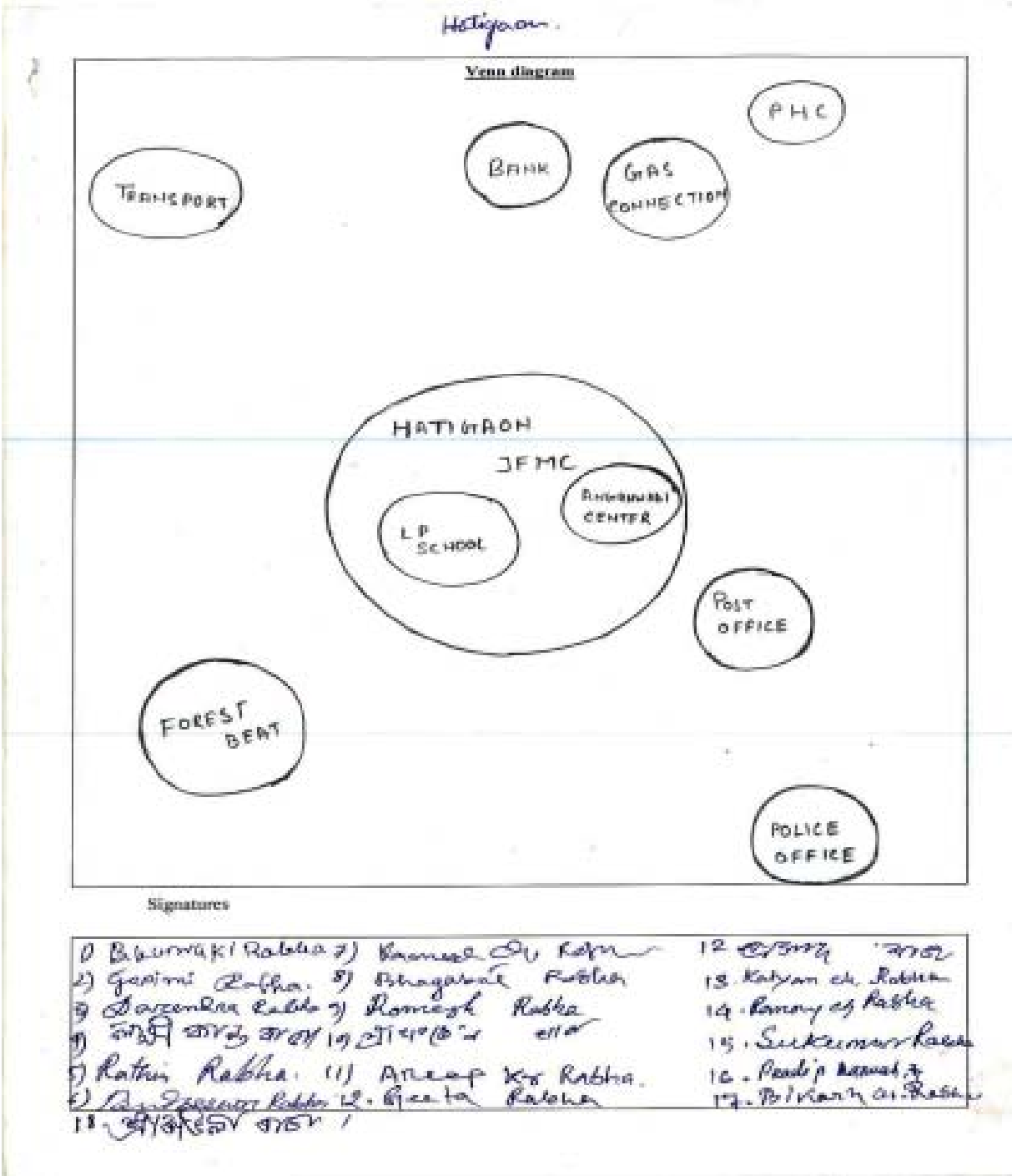
তালিকা- ৩.৪ : ঋতুগত কৃষিৰ ধৰণ

কৃষি শস্য	বীজ সিঁচা/ৰোপণ	শস্য চপোৱা	উভলা/কটা/সংগ্ৰহ
শালি ধান	জুন-জুলাই	আগষ্ট-অক্টোবৰ	নৱেম্বৰ-ডিচেম্বৰ
টাৰো	ফেব্ৰুৱাৰী-মাৰ্চ	এপ্ৰিল-আগষ্ট	ছেপ্টেম্বৰ-অক্টোবৰ
হালধি	জুন-জুলাই	আগষ্ট-নৱেম্বৰ	ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী
বাঁহ	পৈণত হ'বলৈ ৩-৫ বছৰ সময় লাগিব		
তামোল	জুন	জুলাই-জানুৱাৰী	ফেব্ৰুৱাৰী-মাৰ্চ
চাকৰি খণ্ড	বছৰজুৰি		
অনা-কৃষি খণ্ড	গোটেই বছৰজুৰি		
চিলাই			
ৰাজমিন্দ্ৰী			
কুমাৰ			
ইলেক্ট্ৰিচিয়ান			
ব্যৱসায়ী			
বয়ন			
দিন মজদুৰ	গোটেই বছৰজুৰি		

জ্ঞাত তথ্য :

অক্টোবৰৰ পৰা মাৰ্চ মাহলৈ পানীৰ উপলব্ধতা কম হোৱাৰ বাবে এই সময়ছোৱাত কৃষিৰ উৎপাদন কম হৈ পৰে।

৩.৫ ভেন ডায়েগ্রাম

৩.৬ চাপাতি ডায়েগ্রাম

Signatures

১. Kamal C. Raha	৭. Sukumar Raha
২. Abhaya K. Raha	৮. Madhup Kumar, M
৩. Ramesh Raha	৯. Ratin Raha - H.C. Raha
৪. Ananta Kumar	১০. ... ^{...}
৫. ...	১১. Ananta K. Raha
৬. Rabin K. Raha	১২. Romy C. Raha

Availability of doc is ← 2) Health center (7 km away)
 1) water facilities drinking
 3) electricity

Priority Ranking of Entry Point Activity

Entry Point Activities		Community Hall	Upper primary school	Fishery	Electricity	Drinking Water	Community Health Center	JPMC Office	Market Shed	Sanitation	Marks	Rank
		A	B	C	D	E	F	G	H	I		
		Community Hall	A	X	A	A	A	E	A	A		
Upper primary School	B		X	B	D	E	B	B	H	I	3	4
Fishery	C			X	D	E	F	G	H	I	0	5
Electricity	D				X	E	D	D	D	D	4	2
Drinking Water	E					X	E	E	E	E	4	3
Community Health Center	F						X					
JPMC Office	G							X				
Market Shed	H								X			
Sanitation	I									X		

Signatures

1. Ranjit Ch. Khow	7. Mahamun Ch. Roshan
2. Bhagabati Roshan	8. Sukumar Roshan
3. Romash Rabha	9. Madip Roshan
4. ...	10. Rathi Rabha
5. ...	11. Anup Kr Roshan
6. ...	

পৰিশিষ্ট
আলোকচিত্ৰ

পি আৰ এ মানচিত্ৰায়ন

বন বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ লোকৰ সৈতে আলোচনা

পি আৰ এ কাৰ্যসূচীৰ পিছত বন বিষয়া আৰু আই আই ই দলৰ সৈতে গাঁওবাসী

পৰিশিষ্ট- 5

জে এফ এম চি-ৰ সদস্যসকলৰ তালিকা

ক্রমিক নং	নাম	লিংগ	পদবী
১	ৰথীন ৰাভা	পুৰুষ	সভাপতি
২	প্ৰদীপ বৰুৱা	পুৰুষ	ফৰেষ্টাৰ
৩	কমল ৰাভা	পুৰুষ	কোষাধ্যক্ষ
৪	জিতেন ৰাভা	পুৰুষ	সদস্য
৫	ৰেণুকা ৰাভা	মহিলা	সদস্য
৬	তিলক ৰাভা	পুৰুষ	সদস্য
৭	পুণেশ্বৰী ৰাভা	পুৰুষ	সদস্য
৮	সৈতেন ৰাভা	পুৰুষ	সদস্য
৯	দ্বিপেন ৰাভা	পুৰুষ	সদস্য
১০	দৰেন্দ্ৰ ৰাভা	পুৰুষ	সদস্য
১১	মুকুল ৰাভা	পুৰুষ	সদস্য

পৰিশিষ্ট- ৬ (নথি-১)

তালিকা ১ : গাঁৱৰ প্ৰাথমিক তথ্য

তালিকা-১ : জে এফ এম চিৰ প্ৰাথমিক তথ্য

ক্রঃ নং	জে এফ এম চিৰ নাম	গঠনৰ বছৰ	কাৰ্যকৰী সমিতিৰ সদস্যৰ সংখ্যা	সভাপতিৰ নাম	সম্পাদকৰ নাম	গ্রামোন্নয়ন পুঁজিৰ ধন	প্ৰতি পৰিয়ালৰ প্ৰতি সদস্যৰ অৱদান	সামাজিক বেৰৰ ব্যৱহাৰ হয়/নহয়	বিশেষ ক্ষেত্ৰত মন্তব্য	আৰ এফ অ'ৰ দ্বাৰা জে এফ এম চিৰ সফলতাৰ শতাংশ গ্ৰেডিং
১	হাতীগাঁও	২০০৪-০৫	১১	ৰথিন ৰাভা	প্ৰদীপ বৰুৱা			নহয়		উপলব্ধ নহয়

তালিকা-২ : জে এফ এম চিৰ গাঁওভিত্তিক জনসংখ্যাৰ তথ্য

তালিকা-২ : প্ৰকল্প গাঁওসমূহৰ জনসংখ্যাৰ অৱস্থা

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	পৰিয়ালৰ সংখ্যা	জনসংখ্যা			লিংগ অনুপাত/ ১০০০ পুৰুষ	পৰিয়ালৰ গড় আকাৰ
			মুঠ	পুৰুষ	মহিলা		
১	হাতীগাঁও	২৭৬	১৮৫৬	৮৪৪	১০১২	১১৯৯	৭

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষা প্ৰতিবেদন

তালিকা- ৩ : জে এফ এম চিৰ ভূমি মালিকানাৰ ভিত্তিত কৃষকসকলৰ শ্ৰেণী

তালিকা-৩ : ভূমি ধাৰণৰ ভিত্তিত গাঁওভিত্তিক কৃষকৰ শ্ৰেণী

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	ভূমি মালিকানা অনুযায়ী কৃষকৰ শ্ৰেণীৰ ধৰণ				মুঠ
		ধনী কৃষক > ১০ হেক্টৰ	ক্ষুদ্ৰ কৃষক ২-১০ হেক্টৰ	উপাস্ত কৃষক পৰিয়াল	ভূমিহীন পৰিয়াল	
১	হাতীগাঁও	নাই	৮২	১৬৪	৩০	২৭৬

তালিকা- ৪ : পশুধনৰ সংখ্যা

তালিকা-৪ : জে এফ এম চিৰ পশুধনৰ সংখ্যা

গাঁওভিত্তিক পশুধনৰ সংখ্যা বা প্ৰকাৰ										
জে এফ এম চি	গাই	ম'হ	ছাগলী	ভেঁড়া	ষাঁড়/বলধ	উট	গাহৰি	কুকুৰা-মুগী	হাঁহ	মুঠ
হাতীগাঁও জে এফ এমচি	৫৪৬	নাই	৪০	নাই	নাই	নাই	২১৬	-	-	৮০২

তালিকা- ৫ : গাঁও ভিত্তিক আন্তঃগাঁথনি

ক্রমিক নং	আন্তঃগাঁথনি	অবস্থিতি	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব, যদি অন্য স্থানত (কিঃ মিঃ)	বৰ্তমানৰ ব্যৱহাৰৰ অৱস্থা আৰু পৰ্যায়
১	প্ৰধান পথ	বলবলা	১৪	ভাল
২	বিজুলী	উপভোক্তা নাই	-	-
৩	গেছ সংযোগ	গোৱালপাৰা, কৃষ্ণাই, আগিয়া	৩১, ২৪, ১৮	ভাল
৪	যাতায়াত	স্থানীয় টেক্সি	১৪	ভাল
৫	প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ	আগিয়া	১৮	-
৬	বিদ্যালয় (প্ৰাথমিক)	দুই	গাঁৱৰ ভিতৰত	-
৭	ডাকঘৰ	চুৰামাৰি (মেঃ)	১	শোচনীয়
৮	বেংক	কৃষ্ণাই, আগিয়া	২৪	শোচনীয়
৯	অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ	হাতীগাঁও	ভিতৰত	-
১০	বেংক	কৃষ্ণাই, আগিয়া	২৪	শোচনীয়
১১	ফোন	এয়াৰটেল এয়াৰচেল	ভিতৰত	-
১২	আৰক্ষী কাৰ্যালয়	আগিয়া		
১৩	বন কাৰ্যালয় (লাট)	বাদলপুৰ		
১৪	ৰে'ল ষ্টেচন	আনন্দবজাৰ	৩১	
১৫	জিলা	গোৱালপাৰা	৩১	

তালিকা- ৬ : কৃষিজাত শস্য

তালিকা-৬ : কৃষিজাত শস্য

	বৰ্ষা নিৰ্ভৰ		জলসিঞ্চন	
	শস্যৰ নাম	এলেকা হেক্টৰ হিচাপত	শস্যৰ নাম	এলেকা হেক্টৰ হিচাপত
খাৰিফ	শালিধান	৪৫	প্ৰযোজ্য নহয়	-
ৰবি	শাক-পাচলি	ঘৰুৱা ব্যৱহাৰৰ বাবে	প্ৰযোজ্য নহয়	-

তালিকা- ৭ : হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ শস্য উৎপাদন ৰূপৰেখা

তালিকা-৭ : হাতীগাঁও জে এফ এম চিৰ শস্য উৎপাদনৰ ৰূপৰেখা

শস্যৰ প্ৰকাৰ	মুঠ উৎপাদন (আনুমানিক) কুইণ্টল	উৎপাদন কৰা পৰিয়ালৰ সংখ্যা	গড় উৎপাদন (প্ৰতি হেক্টৰ/কুইণ্টল) আনুমানিক
ধান	২০	৩০	৩.১২
পাচলি	০.০৭	৮০	০.৩৫

তালিকা- ৮ : জে এফ এম চিৰ পশু খাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা (জন্তু)

তালিকা- ৮ : জে এফ এম চিৰ পশু খাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা

	১-৩ মাহ	৩-৬ মাহ	> ৬ মাহ
শস্যৰ অৱশিষ্ট		✓	
গছৰ পৰা খাদ্য		✓	
ঘাঁহ			✓
সেউজীয়া খাদ্য			✓
বনাঞ্চলত চাৰণ			✓

তালিকা- ৯ : গাঁৱৰ পৰা বজাৰৰ অৱস্থিতি

তালিকা-৯ : গাঁৱৰ পৰা বজাৰৰ দূৰত্ব

ক্ৰমৰ বাবে	অৱস্থিতি	যদি অন্য গাঁৱত, গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিলোমিটাৰ)
গেলামাল	হাতীগাঁও	-
সাপ্তাহিক বজাৰ	হাতীগাঁও	-
প্ৰধান বজাৰ	আগিয়া-কৃষ্ণাই	২২
বন কৰ্প'ৰেচন বিক্ৰী ডিপো	উপলব্ধ নহয়	
টেণ্ডুপাট্টা পিএইচএডি	উপলব্ধ নহয়	
মাছৰ বজাৰ	হাতীগাঁও	১
ঔষধি উদ্ভিদ সংগ্ৰহ কেন্দ্ৰ	উপলব্ধ নহয়	
বন কৰ্প'ঃ ঔঃ উঃ সঃ কেঃ	উপলব্ধ নহয়	

তালিকা- ১০ : জলসম্পদৰ সুবিধা

তালিকা : ১০ গাঁৱৰ উপলব্ধ জলসম্পদ সুবিধাৰ প্ৰদৰ্শন

পানীৰ উৎস	সংখ্যা	পানীৰ পৰ্যাপ্ততা	ব্যৱহাৰ
পানী উত্তোলন গাঁঠনি	উপলব্ধ নহয়		
দমকল	উপলব্ধ নহয়		
জান	এটা		
নদী-নলা	ৰংখাইতী	পৰ্যাপ্ত	
জুৰি	দীৰাৱতী	পৰ্যাপ্ত নহয়, আয়ৰণ বিশিষ্ট	খোৱাপানী

তালিকা- ১১ : শক্তিৰ ব্যৱহাৰ

তালিকা-১১ : জে এফ এম চিত শক্তিৰ ব্যৱহাৰ প্ৰদৰ্শন

ইন্ধনৰ প্ৰকাৰ	নিৰ্ভৰশীল পৰিয়ালৰ সংখ্যা	নিৰ্ভৰশীল মাহৰ সংখ্যা	উৎস (স্থানীয় গাঁও, বন, অন্যান্য উৎস)	মুখ্য / গৌণ
কাঠখৰি	১০০	বৰষুণৰ বতৰত	বনাঞ্চল	মুখ্য
কেৰাচিন ষ্টোভ	১০	৩	বজাৰ	গৌণ
গোবৰ / জৈৰ গেছ	উপলব্ধ নহয়			
বন্ধন গেছ	২০ শতাংশ	-	কৰ্তৃত্বশীল এজেন্সী	গৌণ

নথি-২

জীৱিকাৰ সুযোগৰ বিশ্লেষণ

তালিকা- ১২ : কৃষি আৰু উদ্যান শস্য

তালিকা : ১২- কৃষি আৰু উদ্যান শস্য অৱস্থা তলত উল্লেখ কৰা হ'ল :

বাধা-বিপত্তি	কাৰণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কৰ্মসূচী
কম উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> ■ কৃষিৰ পাৰম্পৰিক পদ্ধতি ■ বছৰত মাত্ৰ এটা খেতি (শালি) ■ সাৰ আৰু কীটনাশকৰ অতি কম মাত্ৰাত ব্যৱহাৰ ■ জলসিঞ্চন ব্যৱস্থাৰ অভাৱ। ■ কৃষি আন্তঃগাঁথনি, আধুনিক সা-সঁজুলি আৰু যন্ত্ৰপাতি, যেনে পাৱাৰ টিলাৰ, ট্ৰেক্টৰ আদিৰ অভাৱ। ■ উচ্চ উৎপাদনক্ষম বীজ ব্যৱহাৰ নকৰা 	<ul style="list-style-type: none"> ■ সঠিক আৰু নিয়ন্ত্ৰিত কীট আৰু ৰোগনাশক ব্যৱহাৰ ■ আধুনিক আৰু অগ্ৰগামী কৃষি প্ৰযুক্তি ব্যৱহাৰ ■ সু-সংগঠিত প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচী ■ গাঁওবাসী কৃষিৰ ক্ষেত্ৰত অধিক দক্ষ কিন্তু তেওঁলোকৰ এই দক্ষতা উন্নত কৰাৰ প্ৰয়োজন আছে ■ উচ্চ উৎপাদনক্ষম বীজ ব্যৱহাৰ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ট্ৰেক্টৰ চলোৱাৰ প্ৰশিক্ষণ ■ কৃষি-দক্ষতা উন্নয়ন কাৰ্যসূচী ■ কীটনাশক-ৰোগনাশক, বৰ্ণসংকৰ কৃষিৰ ওপৰত প্ৰশিক্ষণ
ভঁৰাল আৰু সংসাধন	<ul style="list-style-type: none"> ■ সমূহীয়া গুদাম বা ভঁৰাল ঘৰৰ অভাৱ। ■ পৰ্যাপ্ত বিদ্যুৎ যোগান নথকা কাৰণে হিমঘৰ (ক'ল্ডষ্ট'ৰেজ) ব্যৱস্থাৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ বিক্ৰী নোহোৱা সামগ্ৰী দীৰ্ঘকাল ধৰি সংৰক্ষিত ৰখাৰ সহায়ক। ■ তেওঁলোকে তেওঁলোকৰ উৎপাদন জমা কৰিব পাৰিব আৰু যেতিয়াই ইয়াৰ চাহিদা বৃদ্ধি হ'ব বিক্ৰী কৰিব পাৰিব 	<ul style="list-style-type: none"> ■ পেকেজিং ■ পৰিবহণ আৰু বিতৰণ
বিপণন	<ul style="list-style-type: none"> ■ উৎপাদিত সামগ্ৰী কঢ়িয়াই লৈ যাবলৈ পৰিবহণ ব্যৱস্থাৰ অভাৱ। ■ বজাৰৰ সৈতে পোনপটীয়া যোগাযোগ কম আৰু মধ্যভোগীৰ ওপৰত অধিক নিৰ্ভৰতা। ■ বিপণন কলা-কৌশল সম্পৰ্কে জ্ঞানৰ অভাৱ, বিক্ৰীৰ পৰম্পৰাগত পদ্ধতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰতা। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ কৃষকসকলৰ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ ওচৰৰ বজাৰলৈ কঢ়িয়াই নিয়াৰ ক্ষেত্ৰত ভাল পৰিবহণ ব্যৱস্থাই সহায় কৰিব। ■ মধ্যভোগীক আঁতৰাই বজাৰ মূল্য সৰ্বোচ্চ হাৰত বৃদ্ধি কৰা। ■ বৰ্তমান বজাৰৰ পৰিস্থিতি আৰু তেওঁলোকৰ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বৰ্তমান মূল্যৰ বিষয়ে অধিক জ্ঞান। ■ তেওঁলোকে তেওঁলোকৰ উৎপাদন ৰাজ্যৰ বাহিৰত বিক্ৰী কৰিব পাৰিব, যিহেতু জে এফ এম চিটো অসম-পশ্চিমবংগৰ সীমাত অৱস্থিত আৰু ভূটান সীমান্তও ইয়াৰ পৰা বেছি দূৰ নহয়। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ত্ৰেতা আৰু বিক্ৰেতাৰ বৈঠক।

তালিকা- ১৩ : পশুধন

বাধাসমূহ	কাৰণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কৰ্মসূচী
চৰণীয়া ভূমি কম	<ul style="list-style-type: none"> ■ প্ৰযোজ্য নহয় 		
পশু খাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা	<ul style="list-style-type: none"> ■ শোচনীয় বিত্তীয় অৱস্থাৰ কাৰণে বজাৰৰ পৰা ক্ৰয় কৰাৰ অক্ষমতা ■ গছ-গছনিৰ পৰা পশুখাদ্য, শস্যৰ অৱশিষ্টাংশ কেৱল ৩-৬ মাহৰ বাবে পৰ্যাপ্ত। গোটেই বছৰ ধৰি সেউজ পশুখাদ্যও পৰ্যাপ্ত নহয় 	<ul style="list-style-type: none"> ■ পশু প্ৰজনন-পালনৰ জৰিয়তে অধিকতৰ উপাৰ্জন ■ যদি গাঁওবাসীক পশুখাদ্য পৰ্যাপ্ত পৰিমাণে আৰু সহজে যোগান ধৰিব পৰা যায় তেতিয়াহ'লে তেওঁলোকে ইয়াত এটা বিকল্প জীৱিকা সুবিধা হিচাপে গ্ৰহণ কৰিব পাৰিব 	
পশু চিকিৎসা ব্যৱস্থা	<ul style="list-style-type: none"> ■ পশু চিকিৎসাৰ কোনো কেন্দ্ৰ নাই ■ যথোপযুক্তভাৱে পশু পালন-প্ৰজনন সম্পৰ্কে জ্ঞানৰ অভাৱ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ৰোগ নিয়ন্ত্ৰণ ■ গৃহ পালিত পশুৰ জীৱনকাল (আয়ুস) বৃদ্ধি ■ এইটোৱে গাঁওবাসীক সজাগ কৰিব আৰু উপাৰ্জনৰ উদ্দেশ্যে পশুপালনত উৎসাহ প্ৰদানো কৰিব 	
গাখীৰ উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> ■ পশু খাদ্যৰ কম পৰ্যাপ্ততা ■ গাখীৰ উৎপাদনৰ বৃদ্ধিৰ বাবে পশুপালন সম্পৰ্কীয় বৈজ্ঞানিক জ্ঞানৰ অভাৱ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ গাখীৰ উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰশিক্ষণে গাখীৰ উৎপাদনৰ দক্ষতাত উৎসাহ যোগাব পাৰে ■ 'মিল্ক বুষ্টাৰ, মিল্ক প্লাছ আদিৰ দৰে পৰ্যাপ্ত বিকল্প ব্যৱস্থাবে এলেকাটোত গাখীৰ উৎপাদন বৃদ্ধি কৰাৰ সহায় কৰিব পাৰে 	
গাখীৰৰ বজাৰ	<ul style="list-style-type: none"> ■ গাখীৰৰ বাবে বজাৰৰ সৈতে পোনপটীয়া সংযোগ কম ■ গাখীৰৰ পৰা উৎপাদিত বিভিন্ন প্ৰকাৰ সামগ্ৰীৰ বজাৰত থকা চাহিদা সম্পৰ্কে সজাগতাৰ অভাৱ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ বজাৰত গাখীৰৰ বিপুল চাহিদা থকা গোৱালপাৰা জিলা সদৰ আৰু পশ্চিম বংগ ৰাজ্য জে এফ এম চিৰ পৰা যথেষ্ট দূৰৈত 	

তালিকা- ১৪ : এন ডব্লিউ এফ পি

তালিকা- ১৪ : এন ডব্লিউ এফ পি

বাধাসমূহ	কাৰণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কৰ্মসূচী
কম সংগ্ৰহ	■ এন ডব্লিউ এফ পি কম পৰ্যাপ্ততা	■ পৰ্যাপ্ত সাৰুৱা পতিত মাটি	■ খাদ্যৰ বাবে উদ্ভিদ, ভেষজ উদ্ভিদ আদি ৰোপণ
অস্থিতিশীল সংগ্ৰহ	প্রযোজ্য নহয়	■ পৰ্যাপ্ত সাৰুৱা পতিত মাটি	—
কম মূল্যৰ হাৰ	প্রযোজ্য নহয়		—
মূল্য সংযোজন	■ সংসাধন গোট নাই ■ প্ৰয়োজনীয় সম্পদ পৰ্যাপ্ত নহয় ■ কাৰিকৰী জ্ঞানৰ অভাৱ	—	—

তালিকা- ১৫ : বিশেষীকৃত দক্ষতা

তালিকা- ১৫ : বিশেষীকৃত দক্ষতা

বাধাসমূহ	কাৰণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কৰ্মসূচী
কেঁচামালৰ পৰ্যাপ্ততা	■ ঢুকি পাব পৰা স্থানত কেঁচামাল পৰ্যাপ্ত নহয় (বজাৰ ৭ কিলোমিটাৰ দূৰৈত) ■ ভঁৰাল বা গুদামৰ ব্যৱস্থা নাই।	■ কেঁচামাল মজুত ৰখাৰ বাবে উমৈহতীয়া স্থানৰ ব্যৱস্থা	■ কেঁচামালৰ ভঁৰাল স্থাপন
উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ গুণগত মান	■ উচ্চমানৰ সামগ্ৰীৰ নাটনি ■ পৰম্পৰাগত যন্ত্ৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতা। আধুনিক যন্ত্ৰ আৰু সঁজুলি ব্যৱহাৰ নকৰা।	■ নতুন বজাৰ সন্ধানৰে গুণগত মানৰ সামগ্ৰী উৎপাদন	■ আধুনিক যন্ত্ৰ আৰু সা-সঁজুলিৰ বিষয়ে প্ৰশিক্ষণ। ■ গাঁওবাসীসকলক আধুনিক প্ৰযুক্তি প্ৰদান।
বিপণনৰ সম্ভাৱনীয়তা	■ মানদণ্ডসম্পন্ন বজাৰ নাই ■ মূল্য নীতি নাই ■ প্ৰাতিষ্ঠানিক ক্ৰেতাৰ সৈতে সংযোগ নাই ■ নতুন উৎপাদন উন্নয়ন বা উৎপাদন বহুমুখীকৰণৰ ব্যৱস্থা নাই	■ বহুমুখীকৰণ উৎপাদনেৰে নতুন বজাৰৰ সন্ধান	■ ক্ৰেতা আৰু বিক্ৰেতাৰ মাজত সংযোগ স্থাপন
ঋণৰ সুবিধা	■ বেংক বা ডাকঘৰৰ সৈতে সংযোগ নাই ■ বেংক আৰু চৰকাৰৰ উন্নয়নমূলক আঁচনি সম্পৰ্কে অসজাগ	■ চৰকাৰৰ দ্বাৰা বিত্তীয় সাহায্য ■ সহজলভ্য ঋণৰ ব্যৱস্থা কৰা	■ ক্ষুদ্ৰ ঋণ, মধ্যবৰ্তী ঋণ, কৰ্ম মূলধন যোগান ধৰা
বিবিধ উৎপাদন	■ নতুন উৎপাদন উন্নয়ন বা বিবিধ উৎপাদন নাই ■ উৎপাদন বিবিধকৰণ সম্পৰ্কত ধাৰণাৰ অভাৱ	■ চাহিদা ভিত্তিক উৎপাদন উন্নয়ন, বৰ্তমান সময়ৰ বজাৰৰ প্ৰয়োজনীয়তা অনুপাতে	■ নতুন উৎপাদন উন্নয়ন আৰু উৎপাদন বিবিধকৰণৰ ওপৰত দক্ষতা উত্তৰণ আৰু প্ৰশিক্ষণ

তালিকা- ১৬ : ঋণৰ সুবিধা

বাধাসমূহ	কাৰণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কৰ্মসূচী
ঋণগ্ৰস্ততা	<ul style="list-style-type: none"> ■ নাই 	<ul style="list-style-type: none"> ■ নিকটৱৰ্তী এলেকাত আধুনিক বিত্তীয় প্রতিষ্ঠান স্থাপন 	
সূতৰ হাৰ	<ul style="list-style-type: none"> ■ ব্যক্তিগত ঋণ দাতাসকলৰ দ্বাৰা উচ্চ হাৰত সূত ধাৰ্য 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ৰাজসাহায্যমূলক ঋণৰ ব্যৱস্থা 	
ঋণৰ পৰ্যাপ্ততা	<ul style="list-style-type: none"> ■ দায়িত্ব লোৱাত ভয় ■ নথিকৰণ সম্পৰ্কে ধাৰণা নাই 	<ul style="list-style-type: none"> ■ উদ্যমিতামূলক বিষয় আৰম্ভ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ক্ষুদ্ৰ বিনিয়োগ, টাৰ্ম লোণ, কাৰ্যকৰী মূলধনৰ ব্যৱস্থা
বন্ধকৰ অসুবিধা	<ul style="list-style-type: none"> ■ বন্ধকত ৰখা সম্পত্তিৰ উপযুক্ত নথিকৰণৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ এলেকাত নথিকৰণ সম্পৰ্কে উপযুক্ত সজাগতা 	

দক্ষতা উন্নয়ন কার্যসূচীত অংশগ্রহণকারীসকল

SKILL DEVELOPMENT PROGRAMME PARTICIPANTS LIST

Forest Division	JFM/EDC	Skill (Trade)	Sl. No.	Participant	Guardian/Father Name	Address	Qualification	Age	Gender	Category	Contact No.	Signature
Banspan Division	JFM/EDC	Tailoring	1	Binay Ch. Rabha	Sudha Rabha	Hatigum	class 2	45	Male	ST	96130 49113	Binay Ch. Rabha
		Tailoring	2	Kamal Rabha	Goshin Rabha	Hatigum	class 2	48	do	ST		Kamal Rabha
		Tailoring	3	Balabhadra Rabha	Nagan Rabha	do	class 2	38	Do	S.T.	96136 5809	Bala bhadr Rabha
		Tailoring	4	Shapan Rabha	Jairam Rabha	do	class 2	27	Do	S.T.	98765 93899	Shapan Rabha
		Tailoring	5	Shambh Rabha	Raman Rabha	do	class 2	34	Do	ST	73775 00153	Shambh Rabha
		Weaving	6	Ashut Rabha	Lalit Rabha	do	class 2	42	Do	S.T.	95770 10006	ashut Rabha
		Weaving	7	Ashim Rabha	Rakasha Rabha	do	class 2	35	Do	ST	98554 57360	ashim Rabha
		Weaving	8	Kalpani Rabha	Prabon Rabha		class 2	21	Do	ST		Kalpani Rabha
		Weaving	9	Ashraj Rabha	Sabyon Rabha	do	class 2	23	Do	ST	96132 94344	Ashraj Rabha
		Weaving	10	Prayash Rabha	Kangshu Rabha	do	class 2	38	Do	ST	98555 36141	Prayash Rabha

Rathin Rabha
President
Banspan Forest Protection
& Reg's Committee
(B.F.M.C)

Pradip Boraiah, FI
Member Secretary,
Banspan Forest Protection
& Reg's Committee
(B.F.M.C)

Signature of Divisional Forest Officer,
Banspan Forest Office
Assistant Director

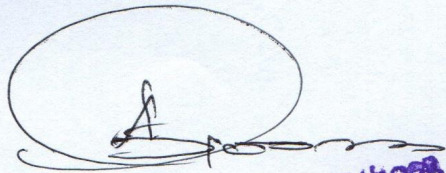
SKILL DEVELOPMENT PROGRAMME PARTICIPANTS LIST

Sl. No.	Name	Age	Gender	Religion	Marital Status	Education	Occupation	Address	Phone No.	Signature
11	Bhakti Rathi			Hindu						Bhakti Rathi
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										
19										
20										

Rathin Rathi
 President
 National Forest Protection
 & Reg's Committee.
 (J.F.M.C.)

Pradip Kumar, Sr.
 Member Secretary,
 National Forest Protection
 & Reg's Committee.
 (J.F.M.C.)

 Signature of Divisional Forest Officer
 District Forest Office
 Gurgaon Division

 Divisional Forest Officer
 Gurgaon Division